

വർഷം-3, ലക്കം-26, മെയ്-2025

സർവ്വ സഹകാർ, സർവ്വ സാകാർ

സഹകാർ ഉദയ്

ക്ഷീര

സഹകരണസംഘങ്ങളുടെ
പ്രാപ്തി
വിപുലീകരിക്കൽ

ക്ഷീര മേഖലയിലെ
സാമ്പത്തിക
ആവശ്യങ്ങൾ
നിറവേറ്റാൻ
എൻസിഡിസി സജ്ജം
11

വികസനത്തോടൊപ്പം
പാരമ്പര്യത്തെ
ആശയമായി
കൈവരിച്ചു പുതിയ
ഇന്ത്യ വേഗത്തിലായി
പുരോഗമിക്കുന്നു
22

सहकार से समृद्धि

राज्य स्तरीय सहकारी सम्मेलन
राष्ट्रीय डेयरी विकास बोर्ड
तथा
मध्यप्रदेश सरकार के मध्य
सहकार्यता अनुबंध निष्पादन कार्यक्रम

ഉള്ളടക്ക പട്ടിക

സർവ്വ സഹകാർ
സർവ്വ സാകാർ

സഹകാർ ഉദയ്

മെയ് 2025, ലക്കം-26, വർഷം-03

പത്രാധിപസമിതി
(ചീഫ് എഡിറ്റർ)
സന്തോഷ് കുമാർ ശുക്ല

എഡിറ്റർ
രോഹിത് കുമാർ

അസിസ്റ്റന്റ് എഡിറ്റർ
അനുക അഞ്ജലിദീപ്

അംഗങ്ങൾ
മാധവി എം വിപ്രദാസ്
വിവേക് സക്സേന
ഹിതേന്ദ്ര പ്രതാപ് സിംഗ്

റാഷിദ് ആലം
നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കും
പ്രതികരണങ്ങൾക്കും
ബന്ധപ്പെടുക:

sahkaruday@iffco.in

ജോയിന്റ്
ജനറൽ മാനേജർ
(സഹകരണവികസനം)
ഇഫ്കോ സെൻ, സി-1,
ഡിസ്‌ട്രിക്റ്റ് സെൻറർ,
സാക്രേറ്റ് പ്ലേസ്, ന്യൂ
ഡൽഹി 110017

താഴെപ്പറയുന്നതിലും ഞങ്ങളെ
ബന്ധപ്പെടാൻ:

Iffco.coop

IFFCO_PR

Iffco_coop

പ്രസാധകർ: ഇന്ത്യൻ ഫാർമേഴ്സ്
ഫെർട്ടിലൈസർ കോഓപ്പറേറ്റീവ് ലിമിറ്റഡ്.
റോയൽ പ്രസ്സ്, ബി-81, ഓഖില
ഇൻഡസ്ട്രിയൽ എരിയ, ഫേസ്-1,
ന്യൂഡൽഹി-110020

ക്ഷീര സഹകരണസംഘങ്ങളുടെ പ്രാപ്തി വിപുലീകരിക്കൽ

സഹകരണ മേഖലയിലൂടെ ധവള വിപ്ലവം 2.0 ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള തയ്യാറെടുപ്പുകൾ ഇപ്പോൾ പൂർണ്ണശക്തിയിൽ പുരോഗമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. പ്രധാന ലക്ഷ്യം മൃഗസംരക്ഷകരുടെയും പാൽകർഷകരുടെയും ചെറുകർഷകരുടെയും ഭൂമിയിലുത്പാദന കർഷകരുടെയും സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിയിൽ പുരോഗതി വരുത്തുന്നതിനോടൊപ്പം തൊഴിൽ അവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുകയുമാണ്.

കവർ സ്റ്റോറി **പേജ് 06**

|| പേജ് 14

വാരാണസി: വൈവിധ്യത്തിന്റെ പ്രതീകം

ആധുനികതയെ ഉൾക്കൊള്ളുമ്പോഴും, കാശി അതിന്റെ സമ്പന്നമായ പാരമ്പര്യം സംരക്ഷിച്ചുകൊണ്ടുപോവുകയും ഒരു പ്രകാശമുള്ള ഭാവിയ്ക്ക് ആത്മവിശ്വാസത്തോടെ കടക്കുകയും ചെയ്യും. ഒരിക്കൽ ഭഗവാൻ മഹാദേവന്റെ ഇഷ്ടാനുസൃതമായ രൂപത്തിൽ രൂപം കൊണ്ട പുരാതന നഗരം ഇപ്പോൾ പുരവഞ്ചിന്റെ സാമ്പത്തിക ഭൂപടത്തിൽ ഒരു സജീവ കേന്ദ്രമായി വളരുകയാണ്.

പേജ് 26

പൗരന്മാർക്കായി വിമാനയാത്ര എളുപ്പമാക്കുന്നതിൽ കേന്ദ്ര സർക്കാർ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണ്

പേജ് 28

സഹകരണ സമിതികൾ ഓൺലൈൻ ഓഡിറ്റ് ചെയ്യപ്പെടും

പേജ് 29

മൃഗസംരക്ഷണം ഗ്രാമീണ സമൂഹിയുടെ മുഖ്യധാരയാകുന്നു: ഡോ. ഭൂതാനി

പേജ് 17

മോദി സർക്കാർ സാമൂഹിക ഐക്യവും സാംസ്കാരിക ജാഗ്രതയും കൈവരിക്കാനുള്ള പ്രതിജ്ഞ പാലിക്കുന്നു

സാമൂഹിക ഐക്യവും സാംസ്കാരിക ജാഗ്രതയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന മഹത്തായ പ്രതിജ്ഞ, ബാബാ ബാലഗാഥ് മഹാരാജ് ആദ്യമായി എടുത്തത്. ഇന്ന് പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സാക്ഷാത്കരിക്കപ്പെടുകയാണ്.

പേജ് 18

ഗുജറാത്തി സാഹിത്യ മാസികകൾ സാംസ്കാരികവും ബൗദ്ധികവുമായ വളർച്ചയിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട പങ്ക് വഹിക്കുന്നു.

പേജ് 20

ഭാരതം ഏകാധിപത്യത്തിനല്ല മനുഷ്യത്വത്തിനാണ് മുൻതൂക്കം നൽകുന്നത്

പേജ് 24

ബ്രഹ്മകുമാരി സമസ്ത: ലോകമാകെയുള്ള സമാധാന സന്ദേശം പ്രചരിപ്പിക്കുന്നു

പത്രാധിപരുടെ സന്ദേശം

ഇന്ത്യ ഒരു കാർഷിക രാജ്യമാണ്, ഇവിടെ മൃഗസംരക്ഷണം ഗ്രാമീണ ജീവിതത്തിലും സമ്പത്തിലും മുഖ്യസ്ഥാനമാണ് വഹിക്കുന്നത്. മൃഗസംരക്ഷണത്തിന്റെ വിവിധ ശാഖകളിൽ, പാൽ ഉത്പാദനം ഗ്രാമീണ കുടുംബങ്ങൾക്കായി പ്രധാന വരുമാന ഉറവിടമായി ഉയർന്നിട്ടുണ്ട്. ഈ രംഗത്ത്, സഹകരണ ക്ഷീര സ്ഥാപനങ്ങൾ നിർണ്ണായകമായ പങ്ക് വഹിച്ചു - ക്ഷീര ഉത്പാദകരുടെ ന്യായമായ വില ഉറപ്പാക്കുന്നതിനോടൊപ്പം, ഉപഭോക്താക്കൾക്ക് ശുദ്ധവും വിലകുറഞ്ഞതുമായ പാലിന്റെ സ്ഥിരമായ വിതരണം ഉറപ്പാക്കുന്നു.

സഹകരണ ക്ഷീരസംഘം കർഷകരും മൃഗസംരക്ഷകരും ചേർന്ന് ക്ഷീര ശേഖരണം, പാലിന്റെ സംസ്കരണം, വിപണനം എന്നിവ ചേർന്ന് നടത്തുന്ന സ്ഥാപനമാണ്. അംഗങ്ങൾക്ക് പരമാവധി ലാഭം ഉറപ്പു വരുത്തിക്കൊണ്ട്, ഗുണമേന്മയുള്ള പാൽ വിതരണം നൽകുക എന്നതാണ് ഇതിന്റെ മുഖ്യലക്ഷ്യം. ഇന്ത്യയിലെ സഹകരണ ക്ഷീരസംഘങ്ങളുടെ വിജയത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രശസ്തമായ ഉദാഹരണം അമുൽ ആണ്, ഇത് വൈറ്റ് റിവല്യൂഷന്റെ നേതൃത്വം നൽകി ഇന്ത്യയെ ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ ക്ഷീര ഉത്പാദക രാജ്യമായി മാറ്റി. ഇന്ന്, ഇന്ത്യ വർഷം തോറും 23.9 കോടി ടൺ മുകളിൽ പാൽ ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നു.

രാജ്യത്തെ ക്ഷീര സഹകരണസംഘങ്ങൾ മൂന്ന് തലങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു: ഗ്രാമതല ക്ഷീര ഉത്പാദക സംഘം, ജില്ലാതല ക്ഷീര യൂണിയനുകൾ, സംസ്ഥാനതല ഫെഡറേഷനുകൾ. ഈ മേഖല പോഷകാഹാരവും സാമ്പത്തിക സുരക്ഷയും ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് പുറമെ സ്ത്രീ ശാക്തീകരണത്തിനും ശക്തമായ ഒരു പങ്ക് പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ലക്ഷക്കണക്കിന് ഗ്രാമീണ കുടുംബങ്ങൾ വരുമാനത്തിന് പാൽ വേതനം ആശ്രയിക്കുന്നു. പ്രത്യേകിച്ച്, നാമമാത്രമായ കർഷകരും സ്ത്രീകളും നേരിട്ടുതന്നെ ലാഭം നേടുകയും സാമ്പത്തിക സ്വാതന്ത്ര്യവും ആത്മനിർഭരതയും കൈവരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഓരോ ഗ്രാമത്തിലും സഹകരണ ക്ഷീരസംഘങ്ങൾ വ്യാപിപ്പിക്കൽ എന്ന മോദി സർക്കാരിന്റെ പദ്ധതി ഗ്രാമവികസനത്തിനും സാമ്പത്തിക ശാക്തീകരണത്തിനും സാമൂഹ്യ ഐക്യത്തിനുമുള്ള മാറ്റം കൊണ്ടുവരാനുള്ള സുപ്രധാന ശ്രമമാണ്. 2025 ലെ അവസാനം വരെ ഈ മേഖല വിപുലീകരിക്കുന്നതിന് നിരവധി ആഗ്രഹപ്രകടനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു, അതിൽ പ്രധാന ഘടകങ്ങളായി ദേശീയ ക്ഷീരവികസന പദ്ധതി, വൈറ്റ് റിവല്യൂഷൻ 2.0 എന്നിവയെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. 2025 മാർച്ചിൽ കേന്ദ്രസർക്കാർ പുതുക്കിയ ദേശീയ ക്ഷീരവികസന പദ്ധതിക്ക് ₹1000 കോടിയിൽ അധികം തുക അനുവദിച്ചു. ക്ഷീര വാങ്ങൽ, സംസ്കരണം, ഗുണനിലവാരം നിയന്ത്രണം മെച്ചപ്പെടുത്തുക; കർഷകർക്ക് വിപണിയിലേയ്ക്ക് കൂടുതൽ പ്രവേശനം ഉറപ്പാക്കുക; മൂല്യം കൂട്ടിച്ചേർത്ത് ലാഭം വർദ്ധിപ്പിക്കുക; ഗ്രാമീണ ജനജീവിതം ശക്തിപ്പെടുത്തുക എന്നതാണ് ഈ പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യം.

സംശോധിത പദ്ധതി, പുതുതായി രൂപം കൊണ്ട സഹകരണ ക്ഷീര സംഘങ്ങൾക്ക് ആധുനിക സൗകര്യങ്ങൾ, പുരോഗമിത സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ, ഗുണനിലവാര പരിശോധന ലബോറട്ടറികൾ എന്നിവ നൽകാൻ നിർണ്ണായകമായി സഹായിക്കും. ഇത് ഗ്രാമീണ തൊഴിലവസരങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുമാത്രമല്ല, രാജ്യമാകെ കർഷകരുടെ ജീവിത നിലവാരം ഉയർത്താൻ സഹായിക്കുന്നതുമായ ഒരു പദ്ധതിയാണ്.

ഈ പതിപ്പ് 'സഹകാർ ഉദയ്' മാസികയുടെ "ക്ഷീര സഹകരണങ്ങളുടെ വ്യാപനം" എന്ന വിഷയത്തിന് സമർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ വിഷയത്തെ ആസ്പദമാക്കിയ പ്രധാന ലേഖനങ്ങൾക്കൊപ്പം, നിരവധി അറിവും വിവേകവും നിറഞ്ഞ ലേഖനങ്ങൾ ഈ പതിപ്പിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ പതിപ്പ് നമ്മുടെ വായനക്കാർക്ക് ഉപകാരപ്രദവും പ്രചോദനപ്രദവുമായിരിക്കുമെന്ന് ഞങ്ങൾ ഉറപ്പുള്ളവരാണ്.

സ്നേഹപൂർവ്വം

ജയ് സഹകാർ

സഹകരണ ശബ്ദം

പുതിയ ഇന്ത്യ 'വികസനവും പാരമ്പര്യവും' എന്ന മന്ത്രത്തോടൊപ്പം ഭൂതഗതിയിലാണ് മുന്നേറുന്നത്. വികസിതഇന്ത്യയുടെയാത്രയിൽ, നമ്മുടെ സംസ്കാരം നമ്മുടെ തിരിച്ചറിയലോട് മാത്രമല്ല, നമ്മുടെ ശക്തിയോടും ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതാണെന്ന് നാം ഓർക്കണം.

ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി,
പ്രധാനമന്ത്രി

കരിമ്പ് കർഷകർക്ക് മോദി സർക്കാരിന്റെ ഒരു വലിയ സമ്മാനം. 2025-26 വർഷത്തിനായി ഉള്ളിമ്പത്തിന്റെ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ നിശ്ചിത വില കിൻറലിന് ₹355 ആയി നിശ്ചയിക്കാൻ കേന്ദ്രമന്ത്രിസഭ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഏകദേശം 5 കോടി കരിമ്പ് കർഷകർക്കും അവരുടെ കുടുംബങ്ങൾക്കും, കൂടാതെ 5 ലക്ഷംപരം പഞ്ചസാര ഫാക്ടറികളിൽ ജോലി ചെയ്യുന്ന തൊഴിലാളികൾക്കും ഈ തീരുമാനം ഉപകാരപ്രദമാകും. കരിമ്പ് കർഷകർക്ക് സമൃദ്ധിയും വരുമാന വർദ്ധനവും ഉറപ്പാക്കാൻ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധനായ മോദിജിയുടെ ഈ തീരുമാനം കർഷകരുടെ ജീവിതം കൂടുതൽ നല്ലതും എളുപ്പവുമാകും.

ശ്രീ അമിത് ഷാ
കേന്ദ്ര ആഭ്യന്തര സഹകരണ മന്ത്രി

പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദിജിയുടെ ശേഷിയുള്ള നേതൃത്വത്തിൽ ചേർന്ന സിസിപിഎ യോഗം, അടുത്ത ജനസംഖ്യാ കണക്കിൽ ജാതിപരമായ വിവരങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്താൻ ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട തീരുമാനം എടുത്തിരിക്കുന്നു. ഈ തീരുമാനം രാജ്യത്തെ സാമൂഹ്യ നീതിയുടെ പ്രക്രിയയെ ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും ഓരോ മേഖലയുടെയും വികസനത്തിന് ദിശയാകുകയും ചെയ്യും. പിന്നാക്കവും ഉപേക്ഷിതവുമായ വിഭാഗങ്ങൾക്ക് നീതി നൽകാനും, അവരുടെ ശാക്തീകരണത്തിന് വഴിയൊരുക്കാനും, സമഗ്ര ഇന്ത്യയിലേക്ക് ഒരു വലിയ ചുവടുവെയ്പ്പിനും ഈ മോദി സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നിർണ്ണായക നീക്കം സഹായകമാകും.

ശ്രീ മുരളീധർ മൊഹാശി,
സഹകരണ സഹമന്ത്രി

സഹകരണ ചരക്കു മേഖലയുടെയും സാമ്പത്തിക മേഖലയുടെയും വഴിയിലൂടെ സഹകരണ സാമ്പത്തിക ഘടനയുടെ വിജയത്തിനും സമൃദ്ധിക്കും, ഉത്പാദനം, ഉത്പാദകത്വം, ഗുണനിലവാരം, വിപണനം എന്നിവയുടെ ശക്തമായ സംവിധാനം അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. ഇത് രാജ്യത്തിന്റെ സമൃദ്ധിക്ക് സഹായകമായിരിക്കും. ഈ ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൈവരിക്കാൻ, ബന്ധപ്പെട്ട മേഖലയിൽ സഹായം, പരിശീലനം, പദ്ധതികൾ തുടങ്ങിയവയുടെ രൂപത്തിൽ സംവിധാനങ്ങൾ ഉണ്ടാകേണ്ടതാണ്.

ശ്രീ ദിലീപ് സാജ്ഹാനി
അദ്ധ്യക്ഷൻ, എൻസിയുഐ & ഇഫ്കോ

കർഷകർക്ക് ഇപ്പോൾ വിത്ത്, ഓർഗാനിക്, എക്സ്പോർട്ട് സഹകരണങ്ങളിലൂടെ അവരുടെ വിളവിനുള്ള നിതിയുള്ള വില ലഭിക്കുന്നു. കർഷകർക്ക് ആഗോള വിപണിയിലെത്താൻ ഒരു വേദി ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്, അതിൽ നിന്നുള്ള ലാഭം നേരിട്ട് കർഷകന്റെ ബാങ്ക് അക്കൗണ്ടുകളിലേക്കാണ് നൽകുന്നത്. ഈ ലാഭം ഇപ്പോൾ ഒരു വ്യാപാരിക്ക് അല്ല, കർഷകർക്ക് നേരിട്ടുള്ളതാണ്, ഇത് ഒരു വലിയ നേട്ടമാണ്.

ഡോ. ഉദയ് ശങ്കർ ആവസ്തി,
മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ ആൻഡ് സിഇഒ,
ഇഫ്കോ

രാഷ്ട്രീയ സഹകരണ സമിതികൾ പി എ സി എസ് ഇന്ത്യ സർക്കാർ ₹2516 കോടി ചെലവിൽ ഡിജിറ്റലൈസ് ചെയ്യുകയാണ്. ജമ്മു കാശ്മീർ, ബിഹാർ, ഛത്തീസ്ഗഢ്, മധ്യപ്രദേശ്, ജാർഖണ്ഡ് തുടങ്ങിയ സംസ്ഥാനങ്ങൾ പി എ സി എസ് ഡിജിറ്റലൈസേഷനിൽ മുന്നേറുകയാണ്. ഇന്ന് പല സംസ്ഥാന സഹകരണ ബാങ്കുകളും ജില്ല സഹകരണ ബാങ്കുകളും കമ്പ്യൂട്ടർ നേറ്റ്വർക്കിന്റെ സഹായത്തോടെ നാബാർഡുമായി ബന്ധിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ, ഓൺലൈൻ ഓഡിറ്റ് സംവിധാനം വഴി സഹകരണ മേഖലയിലെ പാരദർശിതവുമ്പോൾ വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സഹകരണ വകുപ്പ്
ഇന്ത്യൻ സർക്കാർ

2025-26 ഉല്പാദനകാലത്തിനായി കരിമ്പിന് നീതിപൂർണ്ണവും പ്രചോദനപരവുമായ വില ₹15 വർദ്ധിപ്പിച്ചു

അഞ്ചു കോടി കർഷകർക്കുള്ള വലിയ സമ്മാനം

സഹകാർ ഉദയ് ടീം

രാജ്യത്താകമാനം അഞ്ചു കോടി കരിമ്പ് കർഷകർക്ക് കാര്യമായി, മോദി സർക്കാർ 2025-26 തൊടുപണികാലയളവിന് (ഒക്ടോബർ-സെപ്റ്റംബർ) കരിമ്പിനുള്ള നീതിപൂർണ്ണവും പ്രചോദനപരവുമായ വില ₹15 വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ അംഗീകാരം നൽകി. 2025 ഒക്ടോബർ 1 മുതൽ, പഞ്ചസാര ഫാക്ടറികൾ കരിമ്പ് കർഷകർക്ക് കിന്റാലിന് ₹355 നൽകേണ്ടതായിരിക്കും. നിലവിലെ ₹340-ൽ നിന്നുള്ള വർദ്ധനവ്. FRP കേന്ദ്ര സർക്കാർ നിശ്ചയിക്കുന്ന കുറഞ്ഞ വില ആയിരുന്നുവെങ്കിലും, പല സംസ്ഥാനങ്ങളും കർഷകർക്കു അധിക നേട്ടം നൽകുന്നതിനായി സംസ്ഥാന നിർദ്ദേശ വില പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു, സാധാരണയായി ഇത് FRP-ക്കു മേൽ ആയിരിക്കും.

മറ്റൊരു സുപ്രധാന നടപടിയായി, സർക്കാർ ഖണ്ഡസരി യൂണിറ്റുകൾ (ചെറിയ തോതിലുള്ള പഞ്ചസാര പ്രോസസ്സിങ് യൂണിറ്റുകൾ) കരിമ്പ് കർഷകർക്കുള്ള FRP നൽകുന്നത് നിർബന്ധമാക്കി, ഇതുവഴി വലിയ പഞ്ചസാര ഫാക്ടറികൾക്ക് ബാധകമായ വില നിബന്ധനകളോട് ഇവയെ യോജിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി അധ്യക്ഷനായ സാമ്പത്തിക കാര്യങ്ങളിലെ മന്ത്രിസഭാ സമിതിയാണ് ഈ വർദ്ധനവ് അംഗീകരിച്ചത്. പുതുക്കിയ FRP കരിമ്പിന്റെ പഞ്ചസാര വിഭജനത്തിൽ നിന്ന് 10.25% എന്ന അടിസ്ഥാനത്തിൽ രൂപപ്പെടുത്തിയതാണ്. ഈ അടിസ്ഥാനത്തിന് മുകളിൽ ഉള്ള ഓരോ 0.1% വിഭജനത്തിനും കർഷകർക്ക് കിന്റാലിന് ₹3.46 അധികം ലഭിക്കും. മറിച്ച്, വിഭജനത്തിൽ നിന്ന് 0.1% കുറഞ്ഞാൽ ₹3.46 വിതം FRP-യിൽ കുറവ് ഉണ്ടായിരിക്കും. എന്നാൽ, വിഭജനത്തിൽ നിന്ന് 9.5% താഴെയുള്ള പഞ്ചസാര ഫാക്ടറികൾക്ക് കൂടുതൽ കുറവ് ഉണ്ടായിരിക്കില്ല, അത്തരത്തിലുള്ള ഫാക്ടറികളിൽ നിന്നു കരിമ്പ് നൽകുന്ന കർഷകർക്ക് കുറഞ്ഞത് ₹329.05 FRP ലഭിക്കും. FRP കർഷക ചെലവുകളും വിലകളും സംബന്ധിച്ച കമ്മീഷൻ ശുപാർശകളും സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളുമായുള്ള

കൂടിയായാലോചനകളും പരിഗണിച്ച് തീരുമാനിക്കപ്പെട്ടതാണ്.

ഒരു ചരിത്രപരമായ തീരുമാനത്തിൽ, കേന്ദ്രസർക്കാർ ആറ് പതിറ്റാണ്ടു പഴക്കമുള്ള 1966ലെ പഞ്ചസാര (നിയന്ത്രണം) ഓർഡർ തിരുത്തി, ഖണ്ഡസരി പഞ്ചസാരക്കും ഖണ്ഡസരി യൂണിറ്റുകൾക്കും നിയന്ത്രണ പരിധിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്താൻ അനുമതി നൽകി. പുതുക്കിയ ഓർഡറിന്റെ പ്രകാരം, ദിവസത്തിൽ 500 ടൺ പഞ്ചസാര തൊടുപണി ശേഷിയുള്ള ഖണ്ഡസരി യൂണിറ്റുകൾ ഇപ്പോൾ വലിയ പഞ്ചസാര ഫാക്ടറികൾ പോലെയാണ് കരിമ്പ് കർഷകർക്ക് നീതിപൂർണ്ണവും പ്രചോദനപരവുമായ വില നൽകേണ്ടത് നിർബന്ധമായിരിക്കും. സമഗ്രമായ അവലോകനം നടത്തിയ ശേഷം, ഇന്ത്യ സർക്കാർ സാങ്കേതിക പുരോഗതിയും വ്യവസായത്തിലെ മാറ്റങ്ങളും പരിഗണിച്ച് പഞ്ചസാര മേഖലയെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന ചട്ടക്കൂടുകൾ നവീകരിക്കുന്നതിനായി 2025ലെ പുതിയ പഞ്ചസാര (നിയന്ത്രണം) ഓർഡർ നടപ്പിലാക്കി. ഈ പരിഷ്കാരം ഖണ്ഡസരി യൂണിറ്റുകൾ കർഷകർക്കു FRP നൽകുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കുകയും രാജ്യത്തെ പഞ്ചസാര ഉല്പാദനം ശരിയായി കണക്കാക്കാൻ സഹായിക്കുകയും ചെയ്യും.

ഭക്ഷ്യ മന്ത്രാലയം അനുസരിച്ച്, ഇന്ത്യയിൽ 373 ഖണ്ഡസരി യൂണിറ്റുകൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്, ഇവയുടെ സംയുക്ത തൊടുപണി ശേഷി ഏകദേശം

95,000 ടൺ പ്രതിദിന തൊടുപണിയാണ്. ഇതിൽ 66 യൂണിറ്റുകൾക്ക് 500 ടൺ പ്രതിദിന തൊടുപണി ശേഷിയേക്കാൾ മുകളിലുണ്ട്, ഇവ ഏകദേശം 55,200 ടൺ പ്രതിദിന തൊടുപണി ശേഷിയാണ്. ഈ ഉയർന്ന ശേഷിയുള്ള യൂണിറ്റുകൾ സമഗ്രമായ ഖണ്ഡസരി പഞ്ചസാര ഉല്പാദനത്തിൽ പ്രധാന പങ്ക് വഹിക്കുന്നവയാണ്, ഇപ്പോൾ പുതിയ ഓർഡറിന്റെ പരിധിയിൽ നിയന്ത്രിക്കപ്പെടും.

അതിനൊപ്പം, ഈ യൂണിറ്റുകൾക്ക് പഞ്ചസാര ഉല്പാദന വിവരം സർക്കാർ ഡിജിറ്റൽ രൂപത്തിൽ പങ്കിടേണ്ടതുണ്ട്. മന്ത്രാലയം പ്രകാരം, ഈ സംവിധാനങ്ങളുടെ സംയോജനം പ്രവർത്തനക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും യഥാസമയം ഡാറ്റ ലഭ്യമാക്കുകയും ചെയ്യും.

ഇന്ത്യയിൽ 5 കോടി ഓളം കർഷകർ കരിമ്പ് കൃഷിയിലായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു, പഞ്ചസാര ഫാക്ടറികളിൽ 5 ലക്ഷം കണക്കിന് തൊഴിലാളികൾ നേരിട്ട് ജോലി ചെയ്യുന്നു. കൂടാതെ, വേതന തൊഴിലാളികളും ഗതാഗത മേഖലയും ഉൾപ്പെടെയുള്ള അനുബന്ധ മേഖലയിലായി ലക്ഷക്കണക്കിന് കർഷകർ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. നീതിപൂർണ്ണമായ വില നിശ്ചയവും വ്യത്തിയുള്ള വ്യവസായ നടപടികളും ഉറപ്പാക്കുന്നതിലൂടെ സർക്കാർ എടുത്ത പുതിയ തീരുമാനങ്ങൾ ഈ എല്ലാ പങ്കാളികൾക്കും നേരിട്ടും ഗുണം ചെയ്യും.

മെയ് 2025 സഹകാർ ഉദയ്

ക്ഷീര സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ പ്രാപ്തി വിപുലീകരണം

- പാൽ പ്രോസസ്സിംഗിൽ ക്ഷീര സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ പങ്ക് 14 ശതമാനത്തിൽ നിന്നു 22 ശതമാനമായി ഉയർത്തുക എന്നത് ലക്ഷ്യമാണ്.
- അഞ്ച് വർഷത്തിനുള്ളിൽ സഹകരണ ക്ഷീര സംഘങ്ങൾ ദിവസേന സമാഹരിക്കുന്ന പാൽ 660 ലക്ഷം കിലോഗ്രാമിൽ നിന്നും 1,007 ലക്ഷം കിലോഗ്രാമായി ഉയർത്തുക എന്നതാണ് ലക്ഷ്യം.

സഹകാർ ഉദയ് ടീം

സഹകരണ മേഖലയിലൂടെ ധനവള വിപ്ലവം 2.0 ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ ഇപ്പോൾ പൂർണ്ണമായോട്ടുവരികയാണ്. ഈ പദ്ധതിയുടെ പ്രധാന ലക്ഷ്യം മൃഗസംരക്ഷകരുടേയും ക്ഷീര കർഷകരുടേയും ഭൂമിയില്ലാത്തതടക്കമുള്ള ചെറുകർഷകരുടേയും സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി മെച്ചപ്പെടുത്തുകയും തൊഴിൽ അവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണ്. ഇതിന് സഹകരണ മേഖലയിലെ പാലുൽപാദനത്തിലും ശേഖരണത്തിലും പ്രോസസ്സിംഗിലും പങ്കാളിത്തം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതാണ് വഴി. ഈ രണ്ടാമത്തെ ധനവള വിപ്ലവം വിജയകരമാക്കുന്നതിനായി

വിവിധ മന്ത്രാലയങ്ങളിൽ നിന്ന് പിന്തുണ സമാഹരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. രാജ്യത്തെ ഓരോ ഗ്രാമത്തിലും ക്ഷീര സഹകരണസംഘങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനായി ഒരു ലക്ഷത്തിലധികം ക്ഷീര സഹകരണസംഘങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കാൻ പ്രധാനമായൊരു തീരുമാനം എടുത്തിട്ടുണ്ട്. ഗ്രാമതലത്തിൽ പാൽശേഖരണ കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്ന പദ്ധതി വേഗതയോടെ നടപ്പാക്കുകയാണ്. കൂടാതെ, പ്രോസസ്സിംഗിന്റെ ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് പുതിയ ഹൈടെക് പാൽ പ്രോസസ്സിംഗ് പ്ലാന്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുമെന്നും അതിലൂടെ പാൽശേഖരണവും വിൽപനയും മെച്ചപ്പെടുത്തുമെന്നും ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. രാജ്യത്തിനുള്ളിലെ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന ആവശ്യകത നിറവേറ്റുന്നതിനോടൊപ്പം

ഇന്ത്യൻ ക്ഷീര ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ ആഗോള വിപണികളിലേയ്ക്കുള്ള സാന്നിധ്യം ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനായുള്ള ഒരു ദൗത്യപരമായ പദ്ധതിയും തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

ഈ ദൗത്യത്തെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിന് ദേശീയ സഹകരണ വികസന കോർപ്പറേഷൻ (എൻ സി ഡി സി) മുൻനിട്ടിറങ്ങി. മൾട്ടി-ക്ഷീര പ്രാഥമിക സഹകരണ കൂപ്പി സേവനസംഘങ്ങൾക്കായി (MPAX) സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകുന്നു. രാജ്യത്ത് ഏകദേശം 10,000 MPAX യൂണിറ്റുകൾക്ക് ഈ സഹായം ലഭ്യമാക്കുന്നുവെന്നും ഓരോ സംഘത്തിനും കുറഞ്ഞത് ₹40,000 രൂപ വീതം ധനസഹായം ലഭ്യമാക്കുമെന്നും പദ്ധതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

പ്രോജക്ട് ലാഭങ്ങൾ

- ▶ പാൽ ശേഖരണം, പരിശോധന, തണുപ്പിക്കൽ, ഗതാഗതം, സംസ്കരണം എന്നിവയ്ക്കുള്ള അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തൽ
- ▶ ക്ഷീര മൂല്യ ശൃംഖലയുടെ ശക്തിപ്പെടുത്തൽ

▶ ചെറുകിട ക്ഷീര കർഷകർക്ക് വിപണി പ്രവേശനം മെച്ചപ്പെടുത്തൽ, നീതിപൂർണ്ണവും ലാഭകരവുമായ വില ഉറപ്പാക്കൽ

▶ പ്രാഥമിക ക്ഷീര സംഘങ്ങളുടെ ശൃംഖല വിപുലീകരിക്കുന്നതിൽ പിന്തുണ

ക്ഷീര സഹകരണ സംഘങ്ങളിൽ സ്ത്രീകളുടെ പങ്കാളിത്തം വർദ്ധിപ്പിക്കൽ

യവള വിപ്ലവം 2.0: ഒരു ജീവിതോപാധി കേന്ദ്രമായ മാറ്റം

2030 വരെ മൊത്തം പാലുത്പാദനം 23 കോടി ടണ്ണിൽ നിന്ന് 30 കോടി ടണ്ണിലേക്ക് വർദ്ധിപ്പിക്കുക എന്നതാണ് ലക്ഷ്യം.

▶ യവള വിപ്ലവം 2.0 യിൽ ക്ഷീര മേഖലയിലെ പാൽ ശേഖരണം 1.5 മടങ്ങ് വർദ്ധിപ്പിക്കുക.

▶ പ്രധാന ലക്ഷ്യം: രാജ്യത്തെ എല്ലാ ക്ഷീര കുടുംബങ്ങളും സഹകരണ സംഘടനകളുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുക.

▶ ഈ ഘട്ടത്തിൽ ഏകദേശം 2.7 ലക്ഷം ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളെ പ്രാഥമിക സഹകരണ കൃഷിസേവന സംഘങ്ങളുമായി (പി എ സി എസ്) സംയോജിപ്പിക്കുക.

▶ രാജ്യമെമ്പാടുമുള്ള ഒരു ലക്ഷം ക്ഷീര സഹകരണസംഘങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്ന പദ്ധതി.

യവള വിപ്ലവം 2.0 പാൽശേഖരണം, പരിശോധന, കുളിർവത്തിൽ, ലോജിസ്റ്റിക്സ്, പ്രോസസ്സിംഗ് എന്നിവയുടെ മുഴുവൻ അടിസ്ഥാന ഘടനയും ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും അതിലൂടെ ക്ഷീര മൂല്യ ശൃംഖലയും ബലപ്പെടുത്തി ശക്തമാക്കുകയും ചെയ്യുകയാണ്. ദേശീയ ക്ഷീര വികസന പദ്ധതിക്ക് ഇത് ഒരു ബുസ്റ്റർ ഡോസ് ആയി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. സഹകരണ മന്ത്രാലയം ആരംഭിച്ച ഈ ഉപക്രമം മൃഗസംരക്ഷകരുടെ ജീവിതത്തിൽ പോസിറ്റീവ് മാറ്റം സൃഷ്ടിക്കുന്നതാണ് കാണപ്പെടുന്നത്. മത്സ്യബന്ധന, മൃഗസംരക്ഷണവും ക്ഷീര വകുപ്പും നൽകിയ പിന്തുണയോടെ, ഇന്ത്യയിലെ മൊത്തം പാലുത്പാദനത്തിൽ

സഹകരണ ക്ഷീരകളുടെ പങ്ക് വരുന്ന അഞ്ച് വർഷങ്ങളിൽ ഗണ്യമായി വർദ്ധിപ്പിക്കുക എന്നത് സഹകരണ മന്ത്രാലയം ലക്ഷ്യമിടുന്ന അതിപ്രാധാന്യമായ ലക്ഷ്യമായി നിലകൊള്ളുന്നു.

ഇപ്പോൾ ക്ഷീര മേഖലയിൽ സ്വയംപര്യാപ്തത നേടിയ ഇന്ത്യ ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ പാലുത്പാദകനായി മാറിയിരിക്കുന്നു. ഇന്ത്യയുടെ വാർഷിക പാലുത്പാദനം 239 ദശലക്ഷം ടണ്ണിനെ അതിക്രമിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ, ഇത് 2023 വരെ 300 ദശലക്ഷം ടണ്ണിലേക്ക് ഉയർത്തുക എന്നതാണ് ലക്ഷ്യം. നിലവിൽ ഇന്ത്യ ആഗോള

“യവള വിപ്ലവം 2.0 സ്ത്രീകളുടെ സ്വയംപര്യാപ്തതക്കും ശാക്തീകരണത്തിനും നിർണായകമായ പങ്കുവഹിക്കും. ക്ഷീര ഉത്പാദനത്തിലും സഹകരണ ക്ഷീരോൽപാദനത്തിലും സ്ത്രീകൾ വളരെ വലിയ പങ്ക് വഹിക്കുന്നുണ്ട്. സ്ത്രീകളെ സ്വയംപര്യാപ്തരാക്കുകയും സാമ്പത്തികമായി ശാക്തീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിൽ ക്ഷീര മേഖലയ്ക്ക് മറ്റു ഏതൊരു മേഖലയേക്കാൾ കൂടുതൽ പങ്കുണ്ട്. വിവിധ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഇതിനായി വിജയകരമായ ഉദാഹരണങ്ങൾ കാണപ്പെടുന്നു. പ്രത്യേകിച്ച് ഗുജറാത്തിൽ മാത്രം 36 ലക്ഷം സ്ത്രീകൾ ക്ഷീര മേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ₹60,000 കോടി മൂല്യമുള്ള വ്യവസായത്തിന് സംഭാവന നൽകുന്നു. അമുൽ ലോകത്തെ ഏറ്റവും വിശ്വസനീയമായ ഭക്ഷ്യ ബ്രാൻഡുകളിൽ ഒന്നായി ഉയർന്നു.

ശ്രീ അമിത് ഷാ
കേന്ദ്ര ആഭ്യന്തര, സഹകരണ മന്ത്രി

പാലുത്പാദനത്തിൽ 24.64 ശതമാനം പങ്ക് വഹിക്കുന്നു. എന്നാൽ, ഈ ഉൽപാദനത്തിൽ സഹകരണ രംഗം നൽകുന്നത് വെറും 14 ശതമാനമാണ്. അടുത്ത അഞ്ച് വർഷത്തിനുള്ളിൽ ഇത് 22 ശതമാനമായി ഉയർത്തുക എന്നതാണ് ലക്ഷ്യം. ഈ ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കാൻ ദേശീയ ക്ഷീര വികസന ബോർഡ് (എൻഡിഡിബി) മുഖ്യഭാഗ്യവാഹിയായി പ്രവർത്തിക്കും. പാലുത്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനൊപ്പം കൂടുതൽ മൃഗസംരക്ഷകരെ സഹകരണ ക്ഷീരകളുമായി ബന്ധിപ്പിക്കാനുള്ള പദ്ധതിയും ഇതിലുൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

♦♦♦

ചാണകത്തെ കർഷകരുടെ സമ്പത്തായി മാറ്റുന്നു

- ദേശീയ ക്ഷീര വികസന ബോർഡ് (എൻഡിഡിബി) രാജ്യത്തെ വിവിധ സ്ഥലങ്ങളിൽ ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകൾ വികസിപ്പിക്കാനായി ഓപ്പറേഷനുകൾ നടത്തുന്നതിനായി സ്മാർട്ട് കരാറുകൾ ഒപ്പിട്ടു.
- ചാണകത്തിൽ നിന്നും ജൈവ കൃഷിയിൽ നിന്നും വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ തന്ത്രങ്ങൾ തയ്യാറാക്കി നടപ്പിലാക്കുന്നു

സഹകാർ ഉദയ് ടീം

ധവള വിപ്പവം 2.0 വഴി, കേന്ദ്ര സർക്കാർ പുതിയവയും നവീനവുമായ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കി സഹകരണ ക്ഷീര മേഖലയിൽ സുസ്ഥിരവും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വളർച്ചയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. പാലുൽപാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതോടൊപ്പം പശുവിന്റേയും എരുമയുടെയും ചാണകം ഉപയോഗിച്ച് ക്ഷീര കർഷകരുടെയും മൃഗസംരക്ഷകരുടെയും വരുമാനം ഉയർത്തുന്നതിനും പ്രധാന ശ്രമം നൽകുന്നു.

ഈ പദ്ധതിക്ക് ദേശീയ ക്ഷീര വികസന ബോർഡ് (എൻഡിഡിബി) സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകും. ഒരു പൈലറ്റ് പോജക്റ്റ് വിജയകരമായി പൂർത്തിയാക്കി, അത് രാജ്യവ്യാപകമായി വ്യാപിപ്പിക്കാനുള്ള ഒരുക്കത്തിലാണ്. മാർച്ചിൽ ന്യൂഡൽഹിയിൽ സംഘടിപ്പിച്ച “ക്ഷീര മേഖലയിലെ സുസ്ഥിരതയും പുനരവ്യത്തിയും” എന്ന ശില്പശാലയിൽ 15 സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ 26 മിഷൻ മെമ്പറേഷനുകൾ രാജ്യത്താകെ ബയോഗ്യാസ്,

“ ഗ്രാമീണ കുടിയേറ്റം തടയാനും ചെറുകൃഷിക്കാർക്കും ഭൂമിയില്ലാത്ത കർഷകർക്കും സമൃദ്ധി ഉറപ്പാക്കാനും ക്ഷീര കൃഷി പ്രധാന പരിഹാരമായി മാറുകയാണ്. ധവള വിപ്പവം 2.0 ന്റെ പ്രധാന ലക്ഷ്യം നിലനിൽപ്പ് (സുസ്ഥിരത)യും പുനരവ്യത്തിയും ആണ്.

ശ്രീ അമിത് ഷാ
ആഭ്യന്തര, സഹകരണ മന്ത്രി

കമ്പസഡ് ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകൾ സ്ഥാപിക്കാനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ അവതരിപ്പിച്ചു. ഈ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി എൻഡിഡിബി ഈ മെമ്പറേഷനുകളുമായി കരാറുകൾ ഒപ്പിട്ടിട്ടുണ്ട്.

ഇന്ത്യ ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ പാലുൽപാദക രാജ്യമായും, ആഗോള ക്ഷീര ഹബ്ബ് എന്ന സ്ഥാനവും അഭിമാനത്തോടെ കൈവശമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. കാർഷിക മൊത്ത മൂല്യവർദ്ധനവിൽ ക്ഷീര മേഖല 30% ആയ വലിയ സംഭാവന നൽകുന്നു. ചെറുകർഷകരുടെയും ഭൂമിയില്ലാത്ത കർഷകരുടെയും പ്രധാന ജീവിതോപാധിയായി ഇത് പ്രവർത്തിക്കുന്നു. കൂടാതെ ഗ്രാമീണ കുടിയേറ്റം തടയുന്നതിലും പ്രധാന പങ്കുവഹിക്കുന്നു. പാലുൽപാദനം മാത്രമല്ല, സർക്കാർ ഇപ്പോൾ ചാണകം ഉപയോഗിച്ച് സാമ്പത്തിക മൂല്യം ഉയർത്തുന്നതിനും ജൈവ കൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുകയാണ് - ഇത്

സുസ്ഥിരവും പുനരവ്യത്ഥിതയോടും അനുയോജ്യമായ സാമ്പത്തിക രീതികളുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്നു.

ഇത് സാധ്യമാക്കുന്നതിനായി, ദേശീയ ക്ഷീര വികസന ബോർഡ് (എൻഡിഡിബി) രാജ്യത്താകമാനമുള്ള ബയോഗ്യാസ് ഉത്പാദനം വിപുലീകരിക്കാൻ ആത്മാർത്ഥമായ പദ്ധതിയുമായി പ്രവർത്തിക്കുകയാണ്. 30 കോടിയോളം മൃഗങ്ങളുടെയെങ്കിലും 53 കോടി മേയ്ക്കുന്ന മൃഗസംഖ്യയുള്ള ഇന്ത്യക്ക്, ചാണകം ഉപയോഗിച്ച് ജൈവ വളങ്ങൾ, ബയോ ഇന്ധനങ്ങൾ, ശുദ്ധമായ ഊർജം എന്നിവ നിർമ്മിക്കാൻ വലിയ സാധ്യതയുണ്ട്.

ഈ ശ്രമങ്ങൾക്ക് ഉത്തേജനം നൽകുന്നതിന്, എൻഡിഡിബി പുതിയ സന്ദർഭം പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ധനസഹായ പദ്ധതികൾ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചെറിയതും വലിയതുമായ ബയോഗ്യാസ്, കമ്പസഡ് ബയോഗ്യാസ് പദ്ധതികൾക്ക് പിന്തുണ നൽകുന്നതിനായി ₹1,000

കോടി വകയിരുത്തിയ ധനസഹായ പദ്ധതി ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അടുത്ത ഒരു ദശാബ്ദത്തിനുള്ളിൽ വിവിധ വളം മാനേജ്മെന്റ് മാതൃകകൾ വ്യാപിപ്പിക്കുകയും, കർഷകരുടെ വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും, ക്ഷീര മേഖലയിലെ സുസ്ഥിര കൃഷിനടപടികൾക്ക് പ്രോത്സാഹനം നൽകുകയും ചെയ്യുന്നതാണ് ഈ നിക്ഷേപത്തിന്റെ പ്രധാന ഉദ്ദേശ്യം.

സർക്കുലർ നടപടികളും ജൈവ കൃഷിയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ

ചാണകം അടിസ്ഥാനമാക്കിയ ഇന്ധനവും ജൈവ വളം ഉത്പാദനവും ക്ഷീര പ്രവർത്തനങ്ങളിലേക്ക് സംയോജിപ്പിക്കുന്നത്, കർഷകർക്ക് പുതിയ വരുമാനസ്രോതസ്സുകൾ ലഭിക്കും. കൂടാതെ, ജൈവ വളങ്ങളുടെ ഉപയോഗം വിളവുണ്ടായിട്ടുള്ള വർദ്ധനവുണ്ടാക്കും. ഇതിലൂടെ ഭക്ഷ്യസുരക്ഷയും കൃഷിയിൽ നിന്നുള്ള വരുമാനവും മെച്ചപ്പെടും.

സർക്കാരിന്റെ തുടർച്ചയായ പരിശ്രമങ്ങളുടെ ഫലമായി, പരമ്പരാഗതമായി അസംഘടിതമായിരുന്ന ക്ഷീര മേഖല വളരെ വേഗത്തിൽ ഒന്നിരപ്പുള്ളതും ആധുനികവുമായ ഒരു സംവിധാനമായി മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. നവോപകരണങ്ങളെയും പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദ സമീപനങ്ങളെയും ഏകീകരിച്ചതിലൂടെ, ഇന്ത്യയുടെ ക്ഷീര വിപ്ലവം ഹരിത വികസനം മാത്രമല്ല, ദശലക്ഷക്കണക്കിന് കർഷകർക്ക് സമൃദ്ധിയും ഉറപ്പാക്കുന്ന ദിശയിലേക്കാണ് പുരോഗമിക്കുന്നത്.

പ്രധാനപ്പെട്ട ബയോഗ്യാസ് മാതൃകകൾ

സകരിയാപുര മോഡൽ: സകരിയാപുരയിൽ, വിടുകളിലൊന്നിൽ നിന്ന് നാലിൽ മൂന്ന് ഭാഗം വരെ കുടുംബങ്ങൾ മൃഗസംരക്ഷണത്തിലാണ് ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്, പ്രത്യേകിച്ച് പോത്തു വളർത്തലിലാണ് പ്രധാന ശ്രദ്ധ. ഈ ഗ്രാമത്തിലെ ജനങ്ങളുടെ പ്രധാന വരുമാന ഉറവിടം പാലുത്പാദനമാണ്, പലരും അമൂലിന് പാലു വിതരണം ചെയ്യുന്നു. പരമ്പരാഗതമായി, കർഷകർ ചാണകം ശേഖരിച്ച് അവരുടെ വയലുകളിൽ വളമായി ഉപയോഗിക്കുന്നത് - ഗ്രാമഭാരതത്തിലെ ഏറ്റവും സാധാരണമായ രീതികളിലൊന്നായി ഇതിന് അംഗീകരണമുണ്ട്.

എൻഡിഡിബി തുടങ്ങിയ പൈലറ്റ് പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി, ചാണകം വഴി വരുമാനം ഉണ്ടാക്കുന്നതിനായി, ഓരോ മൃഗസംരക്ഷണ വിട്ടിലും 2 ഘനമീറ്റർ ശേഷിയുള്ള (ഏകദേശം ₹25,000 ചിലവിൽ) ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകൾ സ്ഥാപിച്ചു. ആകെ പദ്ധതിയുടെ ചെലവ് ₹1.2 കോടി ആയിരുന്നു. ഈ പ്ലാന്റുകൾ പ്രതിദിനം ഏകദേശം 24,000 ലിറ്റർ തോട്ടം (ദ്രവ വളം) ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നു, അത് നേരിട്ട് വയലുകളിൽ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുകയോ, കൂടുതൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചാണ് ജൈവ വളമായി മാറ്റപ്പെടുകയോ ചെയ്യുന്നു.

ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകൾ സ്ഥാപിച്ച ശേഷം, അമൂലി തോട്ടം ശേഖരിച്ച് അതിനെ മൂല്യമാർന്ന ജൈവ വളങ്ങളായി മാറ്റുന്നത് ആരംഭിച്ചു. ഈ സംരംഭം

കവർ സ്റ്റോറി

ഗ്രാമവാസികൾക്ക് അധിക വരുമാനമാർഗം സൃഷ്ടിച്ചും, നേരിട്ടും പരോക്ഷമായും തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചും സഹായിച്ചു. കൂടാതെ, പ്ലാന്റുകളിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന ബയോഗ്യാസ് വീടുകൾക്ക് പാചകത്തിന് സൗജന്യമായി നൽകപ്പെടുന്നു, ഇതിലൂടെ ഇവരുടെ ഇന്ധനച്ചെലവ് വളരെക്കുറയുന്നു.

ഫലമായി, നിരവധി കർഷകരുടെ വരുമാനം മുന്നിരട്ടി വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. പരമ്പരാഗതമായി, പാലു കൊടുക്കാത്ത മൃഗങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ പ്രായമായ പശുക്കൾ സംരക്ഷിക്കുന്നത് സാമ്പത്തിക ബുദ്ധിമുട്ടായി കണക്കാക്കപ്പെടാറായിരുന്നു. എന്നാൽ, ഈ മോഡലിൽ ആ മൃഗങ്ങളും വരുമാനത്തിന്റെ ഒരു മാർഗമായി മാറിയിട്ടുണ്ട്. വിജയത്തെ പ്രേരണയായി സ്വീകരിച്ച്, രാജ്യമാകമാനമുള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ ഈ മോഡൽ പുനരാവർത്തനത്തിന് പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുകയാണ്, ഇത് കർഷകർക്കു പ്രത്യക്ഷമായ സാമ്പത്തിക നേട്ടങ്ങൾ നൽകും.

ബനാസ് മോഡൽ: ഗുജറാത്തിലെ ബനാസ്കാന്ത ജില്ലയിൽ, ബനാസ് ക്ഷീര ചാണകം ബയോഗ്യാസായും തോട്ടമായി (ഭവ ശേഷി) പരിവർത്തനം ചെയ്യുന്നതിൽ വിജയകരമായ മോഡൽ വികസിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ബയോഗ്യാസ് ശുദ്ധീകരിച്ച് കമ്പ്രസ് ചെയ്ത ബയോഗ്യാസും ബയോ-സിഎൻജിയും ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നു, ഇത് വാഹനങ്ങളുടെ ഇന്ധനമായി ഉപയോഗിക്കുന്നു. തോട്ടം കൂടുതൽ പ്രോത്സാഹനം ചെയ്ത് ജൈവ വളമായി മാറ്റുന്നു, ഇതിലൂടെ പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണവും ഫലപ്രദമായ മാലിന്യ മാനേജ്മെന്റും ഉറപ്പാക്കുന്നു. ഗ്യാസ് കമ്പ്രസ് ചെയ്ത് പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദ വാഹന ഇന്ധനമായി ഉപയോഗിക്കുന്നു, ഹരിത ഊർജ്ജ ഉപയോജനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. ഈ സംരംഭത്തിന് പിന്തുണ നൽകാൻ, ബനാസ് ക്ഷീര തങ്ങളുടെ സ്വന്തം ബയോ-സിഎൻജി ഫ്യൂവൽ സ്റ്റേഷനുകളും സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്, ശുദ്ധമായ ഇന്ധനം കൂടുതൽ ലഭ്യമാക്കുന്നു.

വരാനസി മോഡൽ: വരാനസി മോഡലിൽ, ക്ഷീര പ്ലാന്റുകൾക്ക് സമീപം വലിയ ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകൾ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ പ്ലാന്റുകളിൽ ഉത്പാദിപ്പിച്ച ബയോഗ്യാസ് ക്ഷീര പ്രോസസ്സിംഗ് യൂണിറ്റുകളുടെ താപനിലയും ഊർജ്ജ ആവശ്യങ്ങളും പൂരിപ്പിക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്നു. ഈ മോഡലിന് വലിയ തോതിൽ പശുവേലി ആവശ്യമുണ്ട്, അത് സമീപത്തെ ഗുശാലകളിൽ നിന്നും പ്രദേശത്തെ മൃഗസംരക്ഷകർ മുതൽ ശേഖരിക്കുന്നു. കർഷകർക്ക് പശുവേലി വിൽക്കുന്നത് ഒരു അധിക വരുമാന മാർഗമായി മാറിയിട്ടുണ്ട്, ഇത് അവരെ സുസ്ഥിര ഊർജ്ജ പരിസ്ഥിതിയിലേക്കായി സംയോജിപ്പിക്കുന്നു.

ഇന്ത്യയുടെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിലായി ഈ ഗോബറിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള വരുമാന സൃഷ്ടി മാതൃകകളുടെ വിജയകരമായ ആവർത്തനം നടത്തുന്നതിനായി, നാഷണൽ ക്ഷീര ഡെവലപ്മെന്റ് ബോർഡ് (എൻഡിഡിബി) രാജ്യത്തുടനീളമുള്ള പാൽ ഫെഡറേഷനുകളുമായി ധാരണാപത്രങ്ങൾ ഒപ്പുവെച്ചിട്ടുണ്ട്. കർഷകരുടെ വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുക, തൊഴിൽ അവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുക, ഓർഗാനിക് വളങ്ങൾക്ക് ശക്തമായ വിപണി വികസിപ്പിക്കുക തുടങ്ങിയ ലക്ഷ്യങ്ങളാണ് ഈ സംരംഭത്തിന്റേത്. അനുമതികൾ പ്രകാരം, ഈ പദ്ധതി ദേശീയതലത്തിൽ നടപ്പിലാക്കിയാൽ 22 ലക്ഷം പുതിയ തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കാനാകും. അടുത്ത രണ്ട് വർഷത്തിനകം 250 ജില്ലാതലത്തിലെ പാൽ ഉത്പാദക യൂണിയനുകളിൽ പൈലറ്റ് പദ്ധതികളായി ഈ മോഡൽ എൻഡിഡിബി ബയോഗ്യാസ് മേഖലയിൽ നടപ്പിലാക്കാൻ പദ്ധതിയിടുന്നു. അതിനുപുറമെ, സഹകരണ സംവിധാനങ്ങളിൽ ഇതുവരെ ഉൾപ്പെടാത്തവർ ഉൾപ്പെടെ, ഗ്രാമീണ പാലുശാലകളിലെയും പാൽ യൂണിയനുകളിലെയും കർഷകരെ ഈ പദ്ധതിയിലേക്ക് ആകർഷിച്ച് ജൈവ വളത്തിന്റെ 100% ഉപയോഗം ഉറപ്പാക്കാൻ ശ്രമങ്ങൾ നടക്കുകയാണ് ♦♦♦

ശ്രീ അമിത് ഷാ
എൻഡിഡിബി-
എംപിസിഡിഎഫ്
പങ്കാളിത്തത്തെക്കുറിച്ച്.

സഹകാർ ഉദ്യം ടീം

പാൽ ഉത്പാദനത്തിൽ സഹകരണ പാൽ സമൂഹങ്ങളുടെ പങ്ക് വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി മഹത്തായ ഒരു ചുവടുവെപ്പായി, മധ്യപ്രദേശ് സഹകരണ പാൽ ഫെഡറേഷൻ (എംപിസിഡിഎഫ്) നാഷണൽ ക്ഷീര ഡെവലപ്മെന്റ് ബോർഡ് (എൻഡിഡിബി) യുമായി സഹകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ കൂട്ടായ്മ സംസ്ഥാനത്തിലെ ഓരോ ഗ്രാമത്തിലേക്കും സഹകരണ പാൽ നെറ്റ്വർക്കിനെ വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതാണ് ലക്ഷ്യം. ഈ പദ്ധതിയെ പിന്തുണയ്ക്കാൻ, സഹകരണ മേഖലയുടെ നിക്ഷേപ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി നാഷണൽ സഹകരണ വികസന കോർപ്പറേഷൻ (എൻസിഡിസി) സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകും.

ഭോപ്പാലിൽ നടന്ന സംസ്ഥാനതല സഹകരണ സമ്മേളനത്തിൽ സംസാരിക്കുകയായിരുന്നു കേന്ദ്ര ആഭ്യന്തര-സഹകരണ മന്ത്രി ശ്രീ അമിത് ഷാ. "മധ്യപ്രദേശ് പ്രതിദിനം 5.5 കോടി ലിറ്റർ പാൽ ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നു, ഇത് രാജ്യത്തിന്റെ മൊത്തം പാലുത്പാദനത്തിലെ 9% ആണ്. എന്നാൽ, ഇതിലെ സഹകരണ ക്ഷീരകളുടെ പങ്ക് 1%-നും താഴെയാണ്. ഈ പങ്കാളിത്തം സംസ്ഥാനത്തെ സഹകരണ പാൽ ശേഖരണത്തിന്റെ പങ്ക് വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിൽ സഹായിക്കും" എന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. കൂടാതെ, മധ്യപ്രദേശിൽ 3.5 കോടി ലിറ്റർ പാലിന്റെ അധികം ഉണ്ട് എന്നതും, അതിൽ വെറും 2.5% മാത്രമാണ് സഹകരണ പാൽശാലകൾ വഴി ശേഖരിക്കുന്നത് എന്നും ശ്രീ ഷാ വിശദീകരിച്ചു. നിലവിൽ സംസ്ഥാനത്തെ ഗ്രാമങ്ങളിലേതെന്ന 17% ഓളം പാൽ ശേഖരണ സൗകര്യങ്ങളുള്ളവയാണ്, ഇത് ഗൗരവമായ പുരോഗതിയെ ആവശ്യമാണെന്ന് വ്യക്തമാണ്.

എൻഡിഡിബിയും സംസ്ഥാന സഹകരണ പാൽ ഫെഡറേഷനും തമ്മിലുള്ള സഹകരണത്തോടെ, സംസ്ഥാനത്തിലെ 83% ഗ്രാമങ്ങളിലും സഹകരണ പാലുശാലകൾ വ്യാപിപ്പിക്കാനുള്ള സാധ്യത ഉയർന്നിട്ടുണ്ട്. നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ പാൽ ദിവസേന 1.20 കോടി ലിറ്റർ ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിലും, കർഷകർക്ക് ഇതിൽ നിന്നും ആവശ്യമായ ലാഭം നേടാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഈ കരാറിന്റെ ഭാഗമായി, കേന്ദ്ര സഹകരണ മന്ത്രി ആദ്യ 5 വർഷത്തിനുള്ളിൽ 50% ഗ്രാമങ്ങളിൽ സഹകരണ പ്രാഥമിക പാൽ ഉത്പാദക സംഘം സ്ഥാപിക്കാനുള്ള ലക്ഷ്യം നിശ്ചയിച്ചു. ഈ ലക്ഷ്യം നടപ്പിലാക്കിയാൽ, സഹകരണ മേഖലയുടെ പാൽ പ്രോസസ്സിംഗ് ശേഷി വൻപരിണാമം നേടും. ഇത് കർഷകരുടെ കൈകളിലേക്ക് നേരിട്ട് വരുമാനം ഉറപ്പാക്കുകയും അവരുടെ സാമ്പത്തിക മുന്നേറ്റത്തിന് വഴിയൊരുക്കുകയും ചെയ്യും.

കർഷകർ പാൽ തുറന്ന വിപണിയിൽ വിൽക്കാൻ പോകുമ്പോൾ അവർ ചൂഷണത്തിന് വിധേയരാകുന്നു. ഓരോ കർഷകനെയും സഹകരണ പാലുശാലയുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതാണ് ലക്ഷ്യമെന്നും അദ്ദേഹം ഓർമ്മപ്പെടുത്തി. അതേസമയം, പനിർ, തൈര്, മോര്, വെയ് പോലുള്ള മൂല്യവർദ്ധിത പാലുഉൽപ്പന്നങ്ങൾ നിർമ്മിച്ച്

ക്ഷീര മേഖലയുടെ സാമ്പത്തിക ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റാൻ എൻസിഡിസി തയ്യാറെടുക്കുന്നു

വിപണനം നടത്തുന്നതിനും, ലാഭം നേരിട്ട് കർഷകരെത്തിക്കാൻ ഒരു സംവിധാനവും വികസിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

വരും ദിവസങ്ങളിൽ മധ്യപ്രദേശിന് പ്രാഥമിക പാലുശാലകളുടെ നെറ്റ് വർക്ക് വിപുലപ്പെടുത്താനും, പാൽ ശേഖരണം വർദ്ധിപ്പിക്കാനും, മൃഗങ്ങൾക്ക് ഗുണനിലവാരമുള്ള കാലിത്തീറ്റ നൽകാനും നല്ല ഇനം കന്നുകുളി വളർത്താനും ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കണം. അതിലൂടെ ഓരോ മൃഗവും കൂടുതൽ പാൽ നൽകാൻ കഴിയണം. കൂടാതെ, കർഷകർ പ്രോത്സാഹിതമായി പാലുഉൽപ്പന്നങ്ങൾ ഉയർന്ന ലാഭത്തിൽ വിൽക്കാനായി പാൽ പ്രോസസ്സിംഗ് യൂണിറ്റുകളും സ്ഥാപിക്കണം.

കേന്ദ്ര സഹകരണ മന്ത്രിയുടെ അഭിപ്രായ പ്രകാരം, ഗുണനിലവാര പരിശോധനകളും കർഷകർക്ക് പ്രതിവാരം പണമിടപാട് ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് എംപിസിഡിഎഫ് നയരൂപീകരണത്തിലും ബാൻഡിംഗിലും പ്രധാന ഉത്തരവാദിത്വം വഹിക്കണം. എൻഡിഡിബിയും എംപിസിഡിഎഫും കൂടുതൽ ശക്തമായി പ്രവർത്തിച്ച്, കുറഞ്ഞത് 50% ഗ്രാമങ്ങളിലേക്ക് പാലു മേഖലയെത്തിച്ച് കർഷകരുടെ അഭിവൃദ്ധി ഉറപ്പാക്കണമെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

കർഷകർക്ക് അവരുടെ പാലു ഉത്പാദനത്തിൽ നിന്നുള്ള ആനുകൂല്യങ്ങൾ 100% ലഭിക്കേണ്ടതാണെന്നും, അതിനാൽ മാത്രമേ പാലു ഉത്പാദനം വർദ്ധിക്കാനാകൂ എന്നും

■ മധ്യപ്രദേശിലെ പാൽ ഉത്പാദനത്തിന് സഹകരണ ക്ഷീര സമൂഹങ്ങളുടെ പങ്ക് ശക്തിപ്പെടുത്താൻ ധാരണാപത്രം ഒപ്പുവെച്ചു.

അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കി. മധ്യപ്രദേശ് സർക്കാരുമായി ചേർന്ന് മോദി സർക്കാർ സംസ്ഥാനത്തിലെ കർഷകരുടെ ക്ഷേമത്തിനായി എല്ലാ സാധ്യതാപാതയുള്ള നടപടികളും സ്വീകരിക്കാൻ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

ഇത് സഹകരണ മേഖലയെ വിണ്ടും പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കാനുള്ള ഒരു പൊൻതരംഗമാണ്, മധ്യപ്രദേശ് അതിന്റെ പരമാവധി പ്രയോജനം നേടണമെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. കൃഷി, മൃഗസംരക്ഷണം, സഹകരണം എന്നീ മൂന്ന് മേഖലകളിലുമാണ് സംസ്ഥാനത്തിന് വലിയ സാധ്യതയുള്ളത് - ഈ മേഖലകളുടെ സമ്പൂർണ്ണ ഉപയോഗത്തിനായി ഗൗരവമായ പ്രവർത്തനം അനിവാര്യമാണ്.

സഹകരണ മന്ത്രാലയം രൂപീകരിച്ചതിന് ശേഷം, പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സഹകരണ മേഖലയിലുണ്ടായ മാറ്റങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുകയാണ്. ഈ മേഖല ഇപ്പോൾ അതിവേഗം മുന്നേറുകയാണ്. പ്രാഥമിക കാർഷിക സഹകരണ സംഘങ്ങളേയും (പി എ സി എസ്) പുതുക്കിമാറ്റാൻ, ക്ഷീര മേഖലയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാൻ,

കവർ സ്റ്റോറി

സഹകരണസംഘങ്ങളെ ഉത്പാദന മേഖലയിലേക്ക് കൊണ്ടുവരാൻ, നഗര സഹകരണ ബാങ്കുകൾ, ജില്ലാ സഹകരണ ബാങ്കുകൾ, ഗ്രാമീണ ബാങ്കുകൾ എന്നിവയുടെ സുഗമമായ പ്രവർത്തനം ഉറപ്പാക്കാൻ കേന്ദ്ര സർക്കാർ ദൃഢനിശ്ചയത്തോടെ പ്രവർത്തിച്ചു.

സഹകരണ മന്ത്രാലയത്തിന്റെ ആദ്യ ചുവടുവെപ്പ് പ്രാഥമിക കാർഷിക സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്ക് (പി എ സി എസ്) മാതൃക ബൈലോകങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തിയതും അതൊടൊപ്പം സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളുടെ അംഗീകാരം തേടി അയച്ചതുമാണ്. എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളും ഈ മാതൃക ബൈലോകങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ നടപടി സഹകരണ മേഖലയിലേക്ക് ഒരു പുതുജീവൻ പകർന്നു. പി എ സി എസ് ശക്തിപ്പെടുത്താതെ ദൃഢമായ ത്രിതല സഹകരണ ഘടന സ്ഥാപിക്കാനാകില്ല. മുമ്പ് പി എ സി എസ് ചുരുങ്ങിയ കാലത്തേക്കുള്ള കൃഷി വായ്പകൾ നൽകുകയെന്നതിലുമാത്രം ഒരുങ്ങിയിരുന്നു. അവരുടെ അവരുടെ വരുമാനം വളരെ പരിമിതമായിരുന്നു. ഇന്നു പി എ സി എസ് 20-ലധികം സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നു. കൂടാതെ പുതിയ പരിഷ്കാരങ്ങൾ അവരുടെ വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ സഹായിക്കുന്നു.

പി എ സി എസ് മുഖേന ലഭ്യമായ പ്രധാന സേവനങ്ങൾ

ഇപ്പോൾ പി എ സി എസ് (പ്രാഥമിക കാർഷിക സഹകരണ സംഘങ്ങൾ) ജന ഔഷധി കേന്ദ്രങ്ങൾ, വെള്ളവിതരണം, കോമൺ സർവീസ് സെന്ററുകൾ തുടങ്ങി നിരവധി സേവനങ്ങൾ നൽകാൻ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇന്ന് 300-ൽ പരം പദ്ധതികൾ പി എ സി എസ് മുഖേന ഗ്രാമവാസികൾക്ക് ലഭ്യമാണ്. റെയിൽവേ ടിക്കറ്റ്, വൈദ്യുതി ബിൽ, വെള്ളം ബിൽ, ജനന-മരണ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് പോലുള്ള സേവനങ്ങൾക്കായി ഇനി ഗ്രാമം വിടേണ്ടതില്ല. ഈ സേവനങ്ങൾ എല്ലാം ഇപ്പോൾ പി എ സി എസ്-ലൂടെ തന്നെ ലഭ്യമാകുന്നു.

ഇപ്പോൾ പി എ സി എസ് കളെ രാസവള ഡിലർമാരായി പ്രവർത്തിക്കാൻ, പെട്രോൾ പമ്പുകൾ സ്ഥാപിക്കാൻ, അടുക്കളവാതക വിതരണം നടത്താൻ, 'ഹർ ഷർ നൾ' പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കാൻ തുടങ്ങിയ സേവനങ്ങൾ നൽകാൻ അധികാരപ്പെടുത്തി. പുതിയ ഉപനിയമങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പി എ സി എസ്, പാൽ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, മത്സ്യബന്ധന സഹകരണങ്ങൾ എന്നിവയെ ചേർത്ത് ബഹുമുഖ സേവനങ്ങൾ

നൽകുന്ന മൾട്ടി-പർപ്പസ് പി എ സി എസ് രൂപീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദേശത്തുള്ള എല്ലാ പി എ സി എസ് കളെയും കമ്പ്യൂട്ടറൈസ് ചെയ്യുന്നതിനായി കേന്ദ്ര സർക്കാർ ₹2500 കോടി നിക്ഷേപിച്ചിട്ടുണ്ട്. പി എ സി എസ് കമ്പ്യൂട്ടറൈസേഷനിൽ മധ്യപ്രദേശ് രാജ്യത്തെ ആദ്യ സ്ഥാനത്താണ്. ജില്ലാ സഹകരണ ബാങ്കുകളും സംസ്ഥാന സഹകരണ ബാങ്കുകളും കമ്പ്യൂട്ടറൈസ് ചെയ്തതോടെ, അവ ഇനി നാബാർഡുമായി കമ്പ്യൂട്ടർ നെറ്റ്വർക്ക് വഴി ബന്ധിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഓൺലൈൻ ഓഡിറ്റിന്റെ ഉപയോഗം സഹകരണ മേഖലയിൽ വിജ്ഞാനവും സുതാര്യതയും ഉറപ്പാക്കുന്നു.

ശ്രീ അമിത് ഷാ പറഞ്ഞത് അനുസരിച്ച്, ഇപ്പോൾ കമ്പ്യൂട്ടറൈസ് ചെയ്ത പി എ സി എസ് 13 ഭാഷകളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. പി എ സി എസ്-കൾക്ക് വേണ്ടി കേന്ദ്ര സർക്കാർ വികസിപ്പിച്ച

സോഫ്റ്റ്‌വെയർ വഴി കർഷകർക്ക് തങ്ങളുടേതായ പ്രാദേശിക ഭാഷയിൽ ബാങ്ക് അക്കൗണ്ടുകൾ തുറക്കാൻ കഴിയും. ഉദാഹരണത്തിന്, മധ്യപ്രദേശിൽ ഹിന്ദിയിലായിരിക്കും, ഗുജറാത്തിൽ ഗുജറാത്തിയിലും, ബംഗാളിൽ ബംഗാളിയിലും, തമിഴ്നാട്ടിൽ തമിഴിലുമായിരിക്കും. അതിനോടൊപ്പം, മോടി സർക്കാർ സ്ഥാപിച്ച ദേശീയതല സഹകരണങ്ങളായ എൻ സി ഇ എൽ, എൻ സി ഒ എൽ, ബി ബി എസ് എസ് എൽ എന്നിവ കർഷകർക്ക് അവരുടെ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്ക് ന്യായമായ വില ഉറപ്പുവരുത്തുകയും, കയറ്റുമതി പ്ലാറ്റ്ഫോം ഒരുക്കുകയും, ലാഭം നേരിട്ട് അവരുടെ ബാങ്ക് അക്കൗണ്ടിലേക്ക് വേഗത്തിൽ നിക്ഷേപിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു എന്നും അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കി.

പ്രധാനമന്ത്രി നരേന്ദ്ര മോദി കിഴക്കൻ ഉത്തർപ്രദേശിലെ 1 ലക്ഷം മൃഗസംരക്ഷക കർഷകർറെ കഠിന പ്രയത്നം പ്രശംസിച്ചു.

ബനാസ്കാന്ത ക്ഷീര കിഴക്കൻ ഉത്തർപ്രദേശിലെ ക്ഷീര കർഷകരുടെ ജീവിതം മാറ്റിമറിക്കുന്നു

10Yrs

കഴിഞ്ഞ 10 വർഷങ്ങളായി, ഇന്ത്യ 65% വർദ്ധനവോടെ ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ ക്ഷീര ഉത്പാദക രാജ്യമായി മാറി.

സഹകാർ ഉദയ് ടീം

കാശിയയിലെ ബനാസ്കാന്ത ക്ഷീരയുടെ മാറ്റത്തിനുള്ള ശക്തമായ സ്വയം ചർച്ചയെപ്പോലെ, പ്രധാനമന്ത്രി നരേന്ദ്ര മോദി ഈ മേഖലയിലേക്ക് ഉയർന്ന നിലവാരമുള്ള പശുക്കൾ വിതരണം ചെയ്തതും അവയുടെ എണ്ണം നിരന്തരമായി വർദ്ധിച്ചതും പ്രത്യേകം പറഞ്ഞു. വാരണാസിയിൽ സമുചിതമായ മൃഗാഹാര സംവിധാനം പരിചയപ്പെടുത്തി, കർഷകരുടെ കഠിനാധ്വാനം തിരിച്ചറിഞ്ഞ് പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചതായി അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. കൂടാതെ, കിഴക്കൻ ഉത്തർപ്രദേശിലെ ഒരു ലക്ഷം കർഷകരിൽ നിന്നും പാൽ ശേഖരിച്ച് അവരുടെ അഭിലാഷം ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും ജീവിതം മെച്ചപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്ത പാൽ മേഖലയെ അദ്ദേഹം പ്രശംസിച്ചു.

20,000

20,000-ലധികം ക്ഷീര സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ക്ഷീര ശേഖരണ കേന്ദ്രങ്ങൾ പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നു.

₹10Cr

ബനാസ്കാന്ത ക്ഷീര കർഷകർക്ക് ₹100 കോടിയധികം ബോണസ് വിതരണം ചെയ്തു.

ബനാസ്കാന്ത ദയറിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മൃഗസംരക്ഷക കുടുംബങ്ങൾക്കു ബോണസ് വിതരണം ചെയ്തതിനെ കുറിച്ച് പ്രധാനമന്ത്രി മോദി സംസാരിച്ചു. ₹100 കോടി രൂപയുടെ ബോണസ് ഒരു സമ്മാനമല്ല, മറിച്ച് അവരുടെ കഠിനാധ്വാനത്തിനും പ്രതിബദ്ധതയ്ക്കും കിട്ടിയ അർഹതാപരമായ പ്രതിഫലമാണെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കിഴക്കൻ ഉത്തർപ്രദേശിലെ അനേകം സ്ത്രീകൾക്ക് 'ലക്ഷപതി ദിദികൾ' ആകുവാൻ അവസരം സൃഷ്ടിക്കുകയും അവരെ ഉപജീവനശക്തകളിൽ നിന്ന് മോചിതരാക്കി സമൃദ്ധിയിലേക്ക് നയിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇത്തരം പുരോഗതി വാരണാസിയിലോ ഉത്തർപ്രദേശിലോ മാത്രമല്ല, രാജ്യമാകെ കാണാം. ലക്ഷക്കണക്കിന് കർഷകരുടെയും മൃഗസംരക്ഷകരുടെയും വിദ്യാവിഷ്ഠയല്ലാത്ത ശ്രമങ്ങൾ മൂലം ഇന്ത്യ ഇന്ന് പാലു ഉത്പാദനത്തിൽ ആഗോളതലത്തിൽ മുൻതൂക്കം നേടിയിരിക്കുന്നു. കഴിഞ്ഞ 10 വർഷത്തിനിടെ ഇന്ത്യ 65% വളർച്ച നേടിയെന്നും ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ പാൽ ഉത്പാദക രാജ്യമായി മാറിയതായും പ്രധാനമന്ത്രി മോദി വ്യക്തമാക്കി.

പ്രധാനമന്ത്രി നരേന്ദ്ര മോദി, പാൽമേഖലയെ ഔദ്യോഗികമായി പുരോഗതിയിലേക്കു നയിക്കുന്ന വിവിധ

പദ്ധതികളെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചു. മൃഗസംരക്ഷക കർഷകരെ കിസാൻ ക്രെഡിറ്റ് കാർഡ് സൗകര്യത്തോടൊപ്പം ബന്ധിപ്പിക്കുന്നത്, വായ്പാ പരിധി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നത്, സബ്സിഡി പദ്ധതികൾ ആരംഭിക്കൽ എന്നിവയെ അദ്ദേഹം ഉദ്ധരിച്ചു. മൃഗങ്ങളുടെ സുരക്ഷിതത്വം ഉറപ്പാക്കാൻ "പാദ-വായ രോഗം (എഫ് എം ഡി)" നെതിരായ സൗജന്യ വാക്സിനേഷൻ പദ്ധതി പ്രധാനമന്ത്രി അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കി. ഇതോടൊപ്പം, പാൽ ശേഖരണം ക്രമബദ്ധമാക്കുന്നതിനായി 20,000-ത്തിലധികം പാൽ സഹകരണങ്ങൾ വീണ്ടും സജീവമാക്കിയതായും, ലക്ഷക്കണക്കിന് പുതിയ അംഗങ്ങൾ ഈ സഹകരണങ്ങളിൽ ചേരുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ബനാസ്കാന്ത ക്ഷീരയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പാലു വിതരണക്കാർക്ക് ₹105 കോടി രൂപ ബോണസ് വിതരണം ചെയ്തതിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, പ്രധാനമന്ത്രി ദേശീയ ഗോകുല്മിഷന്റെ പ്രസക്തി ഓർമ്മിപ്പിച്ചു. സ്വദേശീയ പശുസമ്പത്തിന്റെ ഗുണനിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനും ശാസ്ത്രീയമായി വളർത്തുന്നതിനുമായി രൂപപ്പെടുത്തിയ പദ്ധതിയാണ് ഇത്. എല്ലാ ശ്രമങ്ങളും മൃഗസംരക്ഷക കർഷകരെ പുതിയ വികസന വഴികളിലും മികച്ച വിപണികളിലുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും കൂടുതൽ അവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും ലക്ഷ്യമിടുന്നതാണ്. കിഴക്കൻ ഉത്തർപ്രദേശിലെ കഠിനാധ്വാനികളായ സ്ത്രീകളെ ഉൾപ്പെടുത്തി, മൃഗസംരക്ഷക കുടുംബങ്ങൾ നൽകുന്ന പുതിയ മാതൃകയ്ക്ക് അഭിനന്ദനങ്ങൾ അർപ്പിച്ചാണ് മോദി പ്രസംഗം സമാപിച്ചത്. "സ്ത്രീകൾക്ക് വിശ്വാസം നൽകിയാൽ അവർ ചരിത്രം സൃഷ്ടിക്കും" എന്ന വാക്യം അദ്ദേഹം പ്രത്യേകമായി ഉദ്ധരിച്ചു. ♦♦♦

പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി വാരണാസിയിൽ വികസന പദ്ധതികൾക്ക് തുടക്കം കുറിച്ചു.

വാരണാസി: വൈവിധ്യത്തിന്റെ പ്രതീകം

വാരണാസിക്ക് നൽകിയ
₹3,880 കോടി
വിലമതിക്കുന്ന വികസന
പദ്ധതികൾ

കഴിഞ്ഞ 10
വർഷങ്ങളിൽ
വാരണാസി
പ്രദേശത്ത് **₹45,000**
കോടി രൂപയുടെ
നിക്ഷേപം

സഹകാർ ഉദയ് ടീം

ആധുനികതയെ അങ്കീകരിക്കുമ്പോഴും, കാശി തന്റെ സമൃദ്ധമായ പാരമ്പര്യം സംരക്ഷിച്ചിരിക്കുകയാണ്, അതോടൊപ്പം ആത്മവിശ്വാസത്തോട് കൂടിയാണ് ഭാവിയ്ക്കുള്ളത്. കാശിയെക്കുറിച്ചും, ഒരു കാലത്ത് ഭഗവാൻ മഹാദേവന്റെ ആഗ്രഹം അനുസരിച്ച് രൂപം കൊണ്ട ഈ പുരാതന നഗരം, ഇന്ന് പുരാവസ്തുവിന്റെ സാമ്പത്തിക ഭൂപടത്തിൽ ഒരു സജീവമായ കേന്ദ്രമായി മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഉത്തരപ്രദേശിലെ വാരണാസിയിൽ ₹3,880 കോടിയിലധികം വിലമതിക്കുന്ന വികസന പദ്ധതികൾക്ക് തുടക്കം കുറിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ചടങ്ങിൽ ഇന്ത്യയുടെ പ്രധാനമന്ത്രിയും പ്രദേശത്തിന്റെ എംപിയുമായ ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദിയാണ് ഈ വാക്കുകൾ പങ്കുവെച്ചത്.

കാശിയുമായി തന്റെ ആഴത്തിലുള്ള ആത്മീയബന്ധത്തെ കുറിച്ച് സംസാരിച്ചുകൊണ്ട് പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി പറഞ്ഞു: "കാശി എന്റേതാണ്, ഞാനും കാശിയുടേതാണ്." നഗരത്തെ ശക്തിപ്പെടുത്താനും, അതിന്റെ സൗന്ദര്യത്തെ സംരക്ഷിക്കാനും, അതിന്റെ അനശ്വരമായ ആത്മാവിന്

- "കാശി എന്റേതാണ്, ഞാനും കാശിയുടേതാണ്," പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി പറഞ്ഞു.
- കാശി വികസനത്തെയും പാരമ്പര്യത്തെയും സംയോജിപ്പിച്ച് മുന്നേറുന്ന ഏറ്റവും നല്ല പുരോഗതി മാതൃകയായി ഉയർന്ന് വരികയാണ്.

ആധുനികതയോടെയുള്ള പുതിയ രൂപം നൽകാനും ഉള്ള സാമൂഹിക പ്രതിബദ്ധതയെ അദ്ദേഹം ശക്തമായി വിമർശിക്കുകയും ചെയ്തു. "കാശിയെ സംരക്ഷിക്കാനുള്ള ശ്രമം ഇന്ത്യയുടെ ആത്മാവിനെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനെ സമാനമാണ്," പ്രധാനമന്ത്രി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

കഴിഞ്ഞ പതിനൊന്നര വർഷങ്ങളിൽ ബനാറസിൽ ഉണ്ടായ വലിയ മാറ്റങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയ പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി, ഈ പ്രദേശത്ത് വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് അത്യന്തം വേഗതയും ദിശാബോധവും ലഭിച്ചതായി സൂചിപ്പിച്ചു. കാശിയിലെയും മറ്റു പുരാവസ്തു പ്രദേശങ്ങളിലെയും വിവിധ വികസന പദ്ധതികൾക്ക് തുടക്കം കുറിച്ചുകൊണ്ട്, അദ്ദേഹം അവകാശവാദപ്രകാരമുള്ള കുടിവെള്ള വിതരണ പദ്ധതി, അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തി

ബന്ധം ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നത്, വിദ്യാഭ്യാസം, ആരോഗ്യം, കായികം എന്നിവയിലേക്കുള്ള പ്രവേശനം വ്യാപിപ്പിക്കൽ തുടങ്ങിയ പദ്ധതികളെ കുറിച്ച് വിശദീകരിച്ചു. ഇവയൊക്കെയും കാശിയിലെ ഓരോ പൗരനും വൻതോതിലുള്ള നേട്ടങ്ങൾ നൽകുന്നതായിരിക്കും എന്നും പ്രധാനമന്ത്രി പറഞ്ഞു.

പ്രതിയിടത്തും, ഓരോ കുടുംബത്തിനും, യുവാക്കളോടും മികച്ച സൗകര്യങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കാനുള്ള സർക്കാർ പ്രതിബദ്ധത ഉറപ്പിച്ച്, പ്രധാനമന്ത്രി മോദി പറഞ്ഞു. ഈ ശ്രമങ്ങൾ പുരാവസ്തുവിനെ വികസിതമായ പ്രദേശമാക്കി മാറ്റുന്നതിൽ നിർണ്ണായക പങ്ക് വഹിക്കുമെന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നു.

കാശിയിലെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെയും സേവനങ്ങളുടെയും അഭ്യുത്കൃതമായ പുരോഗതി

കാശി ഇന്ത്യയുടെ ആരോഗ്യ തലസ്ഥാനമായി ഉയരുന്നു

ആരോഗ്യ സേവന രംഗത്തെ സുപ്രധാന പുരോഗതിയെ വ്യക്തമാക്കുവാനും, പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി പറഞ്ഞു കാശിയിൽ ഇപ്പോൾ ആശുപത്രികളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിക്കുന്നത് മാത്രമല്ല, രോഗികൾക്ക് അഭിമാനത്തോടെ ചികിത്സ ലഭ്യമാക്കാൻ കഴിയുന്ന സാഹചര്യവും ഉറപ്പുവരുത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ആയുഷ്മാൻ ഭാരത് യോജനയെ അദ്ദേഹം ദേശഭരതത്തിന്റെ ഒരു വരപ്രസാദമായി വിശേഷിപ്പിച്ചു. ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ വാരണാസിയിലെ ആയിരക്കണക്കിന് പേരും ഉത്തരപ്രദേശിലുടനീളമുള്ള ലക്ഷക്കണക്കിന് പേരും ആനുകൂല്യം അനുഭവപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഇതുവഴി അനേകം കുടുംബങ്ങൾക്കായി കോടികൾ രൂപയുടെ ചെലവ് ലാഭിക്കാനായിട്ടുണ്ട്.

പുതുമായി ആരംഭിച്ച ആയുഷ്മാൻ വേ വന്ദന യോജനയെ കാണിച്ചുകൊണ്ട്, അദ്ദേഹം ഈ പദ്ധതി 70 വയസ്സിനു മുകളിലുള്ള പ്രായമായ എല്ലാ പൗരന്മാർക്കും വരുമാനമനുസരിച്ചല്ലാതെ സൗജന്യ ചികിത്സ ഉറപ്പുനൽകുന്നതാണെന്ന് ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ഏകദേശം 50,000 വേ വന്ദന കാർഡുകൾ ഇതിനകം തന്നെ വാർണസിയിൽ വിതരണം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം അറിയിച്ചു. ആയുഷ്മാൻ കാർഡുകൾ വഴി, പൗരന്മാരുടെ ആരോഗ്യചികിത്സയുടെ സാമ്പത്തിക ഉത്തരവാദിത്തം സർക്കാർ ഏറ്റെടുത്തിരിക്കുകയാണെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. "രാജ്യത്തിന്റെ ആരോഗ്യ തലസ്ഥാനമായി ഇനി കാശി ഉയർന്ന് വരും," എന്ന് പ്രധാനമന്ത്രി പറഞ്ഞു. ജനങ്ങൾക്ക് മികച്ച സേവനങ്ങൾ അടുത്ത് എത്തിക്കുന്നതിൽ ആണ് വികസനത്തിന്റെ സാരാംശം മറഞ്ഞിരിക്കുന്നതെന്നും അദ്ദേഹം രേഖപ്പെടുത്തി. ഇടവേളകളില്ലാതെ കഴിഞ്ഞ കുറച്ച് വർഷങ്ങളിലുണ്ടായ ഉത്തരപ്രദേശിന്റെ വിസ്മയകരമായ മാറ്റത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ച പ്രധാനമന്ത്രി മോദി, സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക വീക്ഷണം മാത്രമല്ല, മനോഭാവവും അടിസ്ഥാനപരമായി മാറിയിട്ടുണ്ട് എന്ന് പറഞ്ഞു. "ഇത് ഇനി സാധ്യതകളുടെ ഭൂമിയല്ല, കഴിവിന്റെയും നേട്ടങ്ങളുടെയും ഭൂമിയാണ്," എന്നും അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു. "മെഡ് ഇൻ ഇന്ത്യ" ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്ക് ലോകമാകെയുള്ള അംഗീകാരം വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും പ്രധാനമന്ത്രി ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ഈ ഉൽപ്പന്നങ്ങളിൽ പലതും അന്താരാഷ്ട്ര ബ്രാൻഡ് നിലയെ നേടുന്നുണ്ട്. വാർണസിയും ചുറ്റുപാടുകളിലെയും ജില്ലകളിൽ നിന്നുള്ള 30-ൽ കൂടുതൽ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്ക് ജിയോഗ്രാഫിക്കൽ ഇൻഡിക്കേഷൻ (ജി ഐ) ടാഗ് ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദേശീയ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്ക് തിരിച്ചറിയൽ പാസ്‌പോർട്ടായാണ് ജി ഐ ടാഗ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. ജി ഐ ടാഗ് ലഭിച്ച ഉൽപ്പന്നങ്ങളിൽ വാർണസിയുടെ തബല, ഷെഹ്‌നായി, ഭീത്തി ചിത്രങ്ങൾ, തബായ്, നിരപ്പിച്ച ചുവന്ന മുളകുകൾ, ലാൽ പേയ, ത്രിവർണ്ണ ബർഫി എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്നു. അടുത്തിടെ ഈ ബഹുമതിയാർന്ന പട്ടികയിൽ ചേർപ്പെട്ടവയിൽ ജൗൻപൂരിന്റെ ഇമാർട്ടി, മധുരയുടെ സഞ്ചി ആർട്ട്, ബുണ്ടേൽഖണ്ഡിന്റെ കാതിയ ഗോധുമ, പിലിഭീത് വാദ്യയന്ത്രമായ ഫ്ലൂട്ട് എന്നിവയും ഉൾപ്പെടുന്നു. പ്രയാഗ്‌റാജിന്റെ മുഞ്ജ് ക്രാഫ്റ്റ്, ബറേലിയിലെ സർഭോസി എസ്റ്റേയിഡറി, ചിത്രകൂട് വുഡൻ ക്രാഫ്റ്റ്, ലഖിംപൂർ വേരിയിലെ മാരു സർഭോസി എന്നിവയ്ക്കും ജി ഐ ടാഗ് ലഭിച്ചിട്ടുള്ളത്.

ജൗൻപൂരിന്റെ ഇമാർട്ടി, മധുരയുടെ സാംജി കല, ബുണ്ടേൽഖണ്ഡിന്റെ കാതിയ ഗോതമ്പ്, പിലിഭീത് ജില്ലയിലെ ബാംസൂരി എന്നിവയ്ക്ക് ജിഐ ടാഗ് ലഭിച്ചു.

വികസനത്തിലും പാരമ്പര്യത്തിലും സമതുലനം പാലിച്ച ഇന്ത്യയുടെ യാത്രയെ പരാമർശിച്ച്, പ്രധാനമന്ത്രി നരേന്ദ്ര മോദി കാശിയെ ഈ മാതൃകയുടെ ഏറ്റവും നല്ല ഉദാഹരണമായി വിശേഷിപ്പിച്ചു. കാശി ഇന്ത്യയുടെ ആത്മാവും അതിന്റെ വൈവിധ്യത്തിന്റെ

മനോഹര പ്രതിനിധിയുമാണെന്ന് അദ്ദേഹം ഉയർത്തിപ്പറഞ്ഞു. കാശിയിലെ ഓരോ അയൽപ്പക്കവും വ്യത്യസ്ത സാംസ്കാരിക പാരമ്പര്യം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതും ഓരോ വഴിയും ഇന്ത്യയുടെ വിവിധ പ്രദേശങ്ങളുടെ നിറങ്ങൾ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നു എന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

കാശി-തമിഴ് സംഗമം പോലെയുള്ള സംരംഭങ്ങളോട് സന്തോഷം പ്രകടിപ്പിച്ച്, പ്രധാനമന്ത്രി മോദി പറഞ്ഞു ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ രാജ്യത്തെ ഐക്യത്തിന്റെ തന്ത്രം കൂടുതൽ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നു. കാശിയിൽ ഉടൻ ആരംഭിക്കുന്ന ഏകതാ മാൾ ഇന്ത്യയുടെ സാംസ്കാരിക വൈവിധ്യം ഒരൊറ്റ മേൽക്കൂരയിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുകയും,

രാജ്യത്തിലെ വിവിധ ജില്ലകളിൽ നിന്നുള്ള ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ വിൽക്കുകയും ചെയ്യുമെന്നു അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപിച്ചു.

തന്റെ കാലയളവിൽ സൗകര്യങ്ങളും സേവനങ്ങളുമുണ്ടാക്കുന്നതിൽ നേടിയ പ്രധാന നേട്ടങ്ങൾ, പ്രധാനമന്ത്രി പറഞ്ഞു: കാശീയിലെ റോഡുകൾ, റെയിൽവേ സ്റ്റേഷനുകൾ, എയർപോർട്ട് സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവയുടെ പരിവർത്തനം സന്ദർശകർ പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ട്. ബാബാ വിശ്വനാഥനെ ആരാധിക്കാൻ, ഗംഗയിൽ പുണ്യസ്നാനം നടത്താൻ വാരണാസിയെ ഭരണഭംഗിനം ദശലക്ഷക്കണക്കിന് ആളുകൾ സന്ദർശിക്കുന്നതായി അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

കഴിഞ്ഞകാലത്ത് ചെറിയ ഉത്സവങ്ങൾ പോലും ഗതാഗത തടസ്സങ്ങൾക്കും പൊടിയും ചൂടും മൂലമുള്ള അസ്വസ്ഥതകൾക്കും കാരണമായിരുന്നെന്ന് ഓർത്തുകൊണ്ട്, പുൽവരിയ ഫ്ലൈഓവറിന്റെ നിർമ്മാണം പോലുള്ള വികസനങ്ങൾ യാത്രാ സമയം കുറച്ചുകൊണ്ട്, ജീവിതസൗകര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തി, ഭരണഭംഗി ജീവിതം മെച്ചപ്പെടുത്തിയെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. റീംഗ് റോഡ് പൂർത്തിയായതോടെ മണിക്കൂറുകളോളം നിണ്ടു നിൽക്കുന്ന ഗതാഗത തടസ്സങ്ങൾ നികഞ്ചെയ്തു, ജാൻപൂർ, ഫാസിപൂർ എന്നീ ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിലെ താമസക്കാർക്ക് കൂടാതെ ബാലിയ, മൗ പോലുള്ള ജില്ലകളിൽ ഉള്ളവർക്കും എയർപോർട്ടിലേക്ക് എത്തുന്നത് എളുപ്പവും വേഗത്തിലും ആക്കിയതായി അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. വാരണാസിയും

അതിനോടുള്ള ചുറ്റുപാടുകളും കണക്ടിവിറ്റി മെച്ചപ്പെടുത്താൻ കഴിഞ്ഞ 10 വർഷത്തിനിടെ ₹45,000 കോടി രൂപ നിക്ഷേപിച്ചുവെന്ന് ശ്രീ മോദി കൂടുതൽ പറഞ്ഞു. വലുതായ റോഡുകളും മെച്ചപ്പെട്ട ഗതാഗത ബന്ധങ്ങളുമായി ഫാസിപൂർ, ജാൻപൂർ, മിർസാപൂർ, അസംഘർ എന്നിവിടങ്ങളിലേക്കുള്ള യാത്ര വേഗത്തിലും സൗകര്യപ്രദവുമായതുകയും, പ്രദേശിക വികസനം വലിയ തോതിൽ മെച്ചപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

ലാൽ ബഹാദൂർ ശാസ്ത്രി അന്താരാഷ്ട്ര വിമാനത്താവളത്തിന്റെ വികസനവും പ്രാദേശിക കണക്ടിവിറ്റി മെച്ചപ്പെടുത്താനുള്ള ശ്രമങ്ങളും വിമാനത്താവളത്തിന് സമീപം ആറുവരി അണ്ടർഗ്രൗണ്ട് ടണൽ നിർമ്മാണത്തെ കുറിച്ചും പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി പരാമർശിച്ചു. ഈ സംരംഭം വാരണാസിയിലേക്കും ചുറ്റുപാടുകളിലേക്കുമുള്ള പ്രവേശനം വേഗത്തിലും സുഗമവുമായതും അദ്ദേഹം ഭദോഹി, ഫാസിപൂർ, ജാൻപൂർ എന്നിവരെ ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന കണക്ടിവിറ്റി പദ്ധതികളുടെ തുടക്കം കൂടാതെ ഭീഖരിപൂർ, മണ്ടുവാവടി എന്നിവിടങ്ങളിലെ ദീർഘകാലങ്ങളായി മുടങ്ങി കിടക്കുന്ന ഫ്ലൈവുകൾക്കുള്ള നിർമ്മാണവും ഇപ്പോൾ പുരോഗമിക്കുന്നതായും അറിയിച്ചു.

ശ്രീ മോദി വാരണാസി നഗരത്തെയും സാർനാമിനെയും ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന ഒരു പുതിയ പാലം നിർമ്മിക്കുമെന്ന് കൂടി പ്രഖ്യാപിച്ചു. പാലം പൂർത്തിയാകുമ്പോൾ, അടുത്തുള്ള ജില്ലകളിൽ നിന്നുള്ള യാത്രക്കാർ

നഗരത്തിലൂടെ കടക്കാതെ നേരിട്ട് സാർനാമിലേക്ക് എത്താൻ കഴിയും. ഇതുവഴി ഗതാഗത കുരുക്ക് കുറയും കൂടാതെ യാത്രയുടെ കാര്യക്ഷമത വർദ്ധിക്കും. ഈ വികസനങ്ങൾ നഗരത്തിനുള്ളിൽ ചലനാത്മകത സൃഷ്ടിക്കുന്നതോടൊപ്പം പ്രാദേശിക വ്യാപാരവും വാണിജ്യ പ്രവർത്തനങ്ങളും മെച്ചപ്പെടുത്തുമെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. കാശീയിലെ നഗര റോപ്പ് വേ പദ്ധതി വിജയകരമായി പരിക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും, ഈ പദ്ധതി പ്രവർത്തനസജ്ജമാകുമ്പോൾ വാരണാസി ആധുനിക നഗര ഗതാഗത പരിഹാരങ്ങൾ നൽകുന്ന ലോകത്തിലെ ചില പ്രത്യേക നഗരങ്ങളിലൊന്നായി മാറുമെന്നും പ്രധാനമന്ത്രി മോദി പറഞ്ഞു. വാരണാസിയിലെ ഓരോ വികസനവും അടിസ്ഥാന സൗകര്യ പദ്ധതിയും പൂർവാഞ്ചലിലെ യുവജനങ്ങൾക്ക് നേരിട്ട് ലാഭം നൽകുന്നുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. വാരണാസിയിൽ പുതിയ സ്റ്റേഡിയങ്ങളും ലോകോത്തര കായിക സൗകര്യങ്ങളും നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു; പുതിയൊരു കായിക സമുച്ചയത്തിന്റെ ഉദ്ഘാടനം കഴിഞ്ഞു, ഇതിൽ പ്രദേശത്ത് നിന്നുള്ള നൂറുകണക്കിന് യുവ കായികതാരങ്ങൾ പരിശീലനം നേടുന്നുണ്ട്. എം.പി. കായിക മത്സരം പങ്കെടുക്കുന്നവർക്ക് പുതിയ കായിക മൈതാനങ്ങളിൽ അവരുടെ കഴിവുകൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാനുള്ള അവസരം ലഭിച്ചതായും അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

♦ ♦ ♦

ശ്രീ അമിത് ഷാ രാജസ്ഥാനിലെ കോട്ടപുരയിലേ സനാതൻ സമ്മേളനത്തിൽ സംസാരിക്കുന്നു

മോദി സർക്കാർ സാമൂഹിക ഐക്യവും സാംസ്കാരിക ജാഗ്രതയും കൈവരിക്കാനുള്ള പ്രതിജ്ഞ പാലിക്കുന്നു

ഒരു വർഷത്തിലധികമായി തുടർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന

108

കുണ്ടിയ രൂദ്ര മഹാമൃത്യുഞ്ജയ യജ്ഞം വഴി, ബാബ നസ്തിനാഥ് സമൂഹത്തിന്റെ എല്ലാ വിഭാഗങ്ങളെയും ഏകീകരിക്കുന്ന മഹത്തായ ദൗത്യമാണ് ഏറ്റെടുത്തിരിക്കുന്നത്.

സഹകാർ ഉദയ് ടീം

സാമൂഹിക ഐക്യവും സാംസ്കാരിക ജാഗ്രതയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന മഹത്തായ പ്രതിജ്ഞ, ബാബാ ബാലനാഥ് മഹാരാജ് ആദ്യമായി ഏറ്റെടുത്തത്, ഇന്ന് പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സാക്ഷാത്കരിക്കപ്പെടുകയാണ്. രാജസ്ഥാനിലെ കോട്ടപുരയിൽ ജില്ലയിലെ പട്ടണത്തിൽ നടന്ന 108 കുണ്ടിയ രൂദ്ര മഹാമൃത്യുഞ്ജയ യജ്ഞത്തിന്റെയും സനാതൻ സമ്മേളനത്തിന്റെയും സമാപനച്ചടങ്ങിൽ കേന്ദ്ര ആഭ്യന്തര സഹകരണ മന്ത്രിയായ ശ്രീ അമിത് ഷാ ഈ കാര്യങ്ങൾ വീണ്ടും ഉൾപ്പെട്ടു.

ബാബാ ബാലനാഥ് മഹാരാജിന്റെ സമാധിയിൽ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം ആദരവ് അർപ്പിച്ചതിനുശേഷം, ശ്രീ അമിത് ഷാ പറഞ്ഞു: തപസ്സും ത്യാഗവും ആത്മനിയന്ത്രണവും നിറഞ്ഞ ബാബാജിയുടെ ജീവിതം ഭാവി തലമുറകളെ നയിക്കുന്ന ദീപസ്തംഭമായി തുടരുന്നതായിരിക്കും. ബാബാ ബാലനാഥിന് നിങ്ങളുടെ പ്രചോദനത്തിൽ ബാബാ നസ്തിനാഥ് കഴിഞ്ഞ 16 വർഷങ്ങളായി ഈ ആശ്രമത്തിൽ യജ്ഞങ്ങൾ തുടർച്ചയായി സംഘടിപ്പിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഒരു വർഷം മുമ്പ് അദ്ദേഹം 108 കുണ്ടിയ മഹാമൃത്യുഞ്ജയ യജ്ഞം ആരംഭിച്ചു. എല്ലാ സാമൂഹികവിഭാഗങ്ങളിലെയും ആളുകൾ, പ്രത്യേകിച്ച് രാമനവമിയുടെ പ്രവിശ്യ അവസരത്തിൽ, ഈ യജ്ഞത്തിൽ ഭക്തിപൂർവ്വം പങ്കെടുത്തിട്ടുണ്ട്. പ്രകൃതിയുടെ സംരക്ഷണത്തിനും, സനാതന ധർമ്മത്തിന്റെ പ്രചാരണത്തിനും, ആത്മാവിന്റെ

ശുദ്ധീകരണത്തിനുമായി അവർ പ്രാർത്ഥനകൾ അർപ്പിച്ചു.

ആത്മീയ ഊർവിനെയും സാമൂഹ്യ ഐക്യത്തിനെയും പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണ സേവനത്തെയും ഒന്നായി കൊണ്ടുവരുന്ന ഇത്തരമൊരു അപൂർവ്വ ശ്രമം താൻ ഇതുവരെ കണ്ടിട്ടില്ലെന്ന് ശ്രീ അമിത് ഷാ ഊന്നിച്ചുപറഞ്ഞു. ആശ്രമം സന്ദർശിക്കുന്ന അനേകം ഭക്തർ ലഹരിപദാർത്ഥങ്ങളും ദുഷ്ചര്യകളും ഉപേക്ഷിക്കാൻ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്ത്, ലഹരിവിമുക്തിയുടെയും സാമൂഹിക ഐക്യത്തിന്റെയും പ്രതീകങ്ങളായി മാറിയിട്ടുണ്ട്. ഒരു മഹാനായ യോഗിയാൽ ആരംഭിക്കപ്പെട്ട അഖണ്ഡ യുഗി എന്ന നിത്യജാലയെ ബാബാ നസ്തിനാഥ് ഭക്തിപൂർവ്വം തുടരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ് എന്നും അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചു.

മഹാപ്രഭു ആദിനാഥ് മുതൽ ആരാധ്യരായ ഒൻപത് ഗുരുമാരെക്കൂടി, തുടർച്ചയായി ഊർജ്ജത്തിന്റെ ജ്യോതി കൈമാറുന്ന ആചാര്യന്മാരുടെ മുഖാന്തിരം, നാഥ് പാരമ്പര്യം സനാതന ധർമ്മത്തെ സദാ ശക്തിപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ഈ പാരമ്പര്യത്തിൽ, ഭൂമി, ജലം, അഗ്നി, വായു, ആകാശം എന്നീ പഞ്ചഭൂതങ്ങളുടെ ഐക്യത്തിലൂടെ ആത്മസാക്ഷാത്കാരത്തിന് എത്തിച്ചേരാനുള്ള മാർഗമായി ദിവ്യമായ യുനിയെ (അഗ്നിജാല) കാണപ്പെടുന്നു.

ഭാരതം അനേകം സന്യാസിമാരുടെയും ഋഷിമാരുടെയും മഹാത്മാക്കളുടെയും പുണ്യഭൂമിയായിട്ടുണ്ട് - ബാബാ ബാലനാഥ് അത്തരത്തിലുള്ള മഹായോഗിയായിരുന്നു ഈ പവിത്രഭൂമിയിൽ ജനിച്ച അദ്ദേഹം തന്റെ മുഴുവൻ ജീവിതവും ധർമ്മത്തിന്റെ പാതയ്ക്കായി സമർപ്പിച്ചു. ഇന്ത്യയിലും വിദേശത്തുമായി അദ്ദേഹം 84 യുനികൾ (ദിവ്യാഗ്നികുണ്ഡലങ്ങൾ) സ്ഥാപിച്ചു. മനുഷ്യജന്മത്തിന്റെ 84 ചക്രങ്ങളെ അതിജീവിച്ചുകൊണ്ട്, ബാബാ സമാധിയിലെത്തുകയായിരുന്നെന്നും, അദ്ദേഹം സമാധിയിൽ പ്രവേശിച്ച സ്ഥലം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അത്യുദ്ഗ്രന്ഥപത്ര് മുഖം ആത്മീയമായി ശക്തിയാർജ്ജിച്ചതായും വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു.

♦♦♦

ശ്രീ അമിത് ഷാ മുംബൈയിൽ നടന്ന ഗുജറാത്തി സാഹിത്യ പരിപാടിയിൽ സംസാരിക്കുന്നു.

രാജ്യത്തിന്റെ വികസനത്തിൽ ഗുജറാത്തി സാഹിത്യ മാഗസിനുകളുടെ പ്രധാന പങ്ക്

സഹകാർ ഉദയ് ടീം

സാഹിത്യം സമൂഹത്തിന് അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്, സാഹിത്യത്തെ പിന്തുണയ്ക്കാതെ ഒരു സമൂഹവും പുരോഗമിക്കാനാവില്ല. ഗുജറാത്തി സാഹിത്യ മാസികകൾ ദേശത്തിന്റെ സാംസ്കാരികവും ബൗദ്ധികവുമായ വളർച്ചയിൽ നിർണ്ണായക പങ്ക് വഹിച്ചു. ഗുജറാത്തി വിക്കലി ചിത്രലേഖയുടെ 75-ാമത് സ്ഥാപകദിനാഘോഷത്തിൽ മഹാരാഷ്ട്രയിലെ മുംബൈയിൽ നടന്ന ചടങ്ങിൽ കേന്ദ്ര ആഭ്യന്തര സഹകരണ മന്ത്രി ശ്രീ അമിത് ഷാ ഈ വാക്കുകൾ പങ്കുവെച്ചു.

ചിത്രലേഖയുടെ യാത്ര ഗുജറാത്തിന്റെ സാഹിത്യം, സമൂഹം, ജീവിതം, പ്രശ്നങ്ങൾ എന്നിവയെ മാത്രമല്ല, രാജ്യം നേരിടുന്ന വെല്ലുവിളികളെയും പ്രതിഫലിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതായി ശ്രീ ഷാ പറഞ്ഞു. ഇന്ത്യയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തര കാലഘട്ടത്തിൽ, 1950-ൽ സ്ഥാപിതമായ

- സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുശേഷം, ചിത്രലേഖ സാമൂഹ്യപ്രശ്നങ്ങളും സാഹിത്യവികാസങ്ങളും കൃത്യമായി പൊതുജനങ്ങൾക്ക് പ്രദർശിപ്പിക്കുകയും അവയിലൂടെ ബോധവൽക്കരണവും പ്രചാരണവും നടത്തുകയും ചെയ്തു.

75

ഗുജറാത്തിന്റെ സാഹിത്യം, സമൂഹം, ജീവിതശൈലികൾ, ഗുജറാത്തി രാജ്യവും നേരിടുന്ന വെല്ലുവിളികൾ എല്ലാം പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്ന 75 വർഷത്തെ ഒരു യാത്ര.

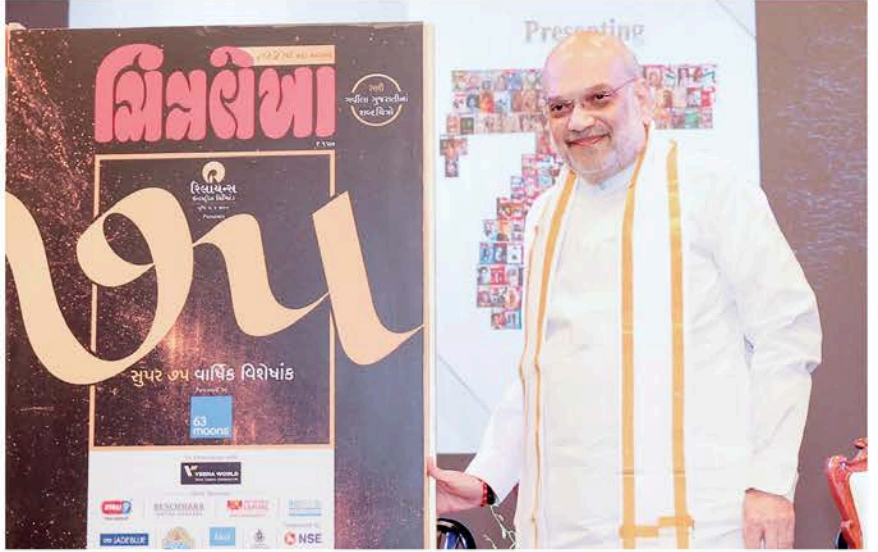
ചിത്രലേഖ, സാമൂഹ്യ പ്രശ്നങ്ങളും സാഹിത്യ സിദ്ധികളും വലിയ കൃത്യതയോടെ മുൻനിരയിൽ അവതരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ആകർഷകമായ നോവലുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിലൂടെ, ചിത്രലേഖ സമൂഹത്തെ ഏകോപിപ്പിക്കാൻ സഹായിക്കുകയും നിരവധി യുവ ഗുജറാത്തി വായനക്കാർക്ക് വിദ്യാഭ്യാസം പിന്തുടരാനും സാംസ്കാരിക വേർ നിലനിർത്താനും പ്രചോദനം നൽകുകയും ചെയ്തു.

ചിത്രലേഖ തന്റെ വായനക്കാരുമായി ശക്തമായ ബന്ധം നിലനിർത്തിയിരിക്കുന്നുവെന്നു അദ്ദേഹം എടുത്തുപറഞ്ഞു. ലാഭലക്ഷ്യമില്ലാതെ, സാഹിത്യത്തോടുള്ള സത്യസന്ധമായ സമർപ്പണവും നിർമ്മലമായ മനോഭാവവും സമൂഹം നേരിടുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ

ഗുജറാത്തി സാഹിത്യ പരിഷത്ത് 1855-ൽ ബുദ്ധിപ്രകാശ് എന്ന ഒരു മാസിക ആരംഭിച്ചു. ബുദ്ധിപ്രകാശിൽ നിന്നുള്ള പ്രചോദനത്തോടെ, ആ കാലത്തെ സാമൂഹ്യ ആചാരങ്ങളെതിരെ പലരും പോരാടാൻ തുടങ്ങി. 1876-ൽ നാനാലാൽ സത്യവിഹാർ സ്ഥാപിച്ചു, ഇത് അതുല്യമായ സാമൂഹിക ബോധവൽക്കരണം സൃഷ്ടിച്ചു. പിന്നീട്, 1919-ൽ മഹാത്മാഗാന്ധി നവജീവൻ എന്ന പ്രസിദ്ധീകരണം ആരംഭിച്ചു, അതിലൂടെ അദ്ദേഹം ജനങ്ങളിലേക്ക് ഏറ്റവും കഠിനമായ സത്യം സത്യസന്ധതയോടും ലക്ഷ്യബോധത്തോടും കൂടി എത്തിച്ചു.

26/11 മുംബൈ
ഭീകരാക്രമണങ്ങളെ
ചിത്രലേഖയോ
ളം കൃത്യതയോടും
സത്യസന്ധതയോടും മറ്റ്
ഏതൊരു പ്രസിദ്ധീകരണവും
പകർത്തിയിട്ടില്ല.

പരിഹരിക്കാനുള്ള ആഴമുള്ള ആഗ്രഹവും ഉണ്ടാകുമ്പോഴാണ് ഈ ബന്ധം സാധ്യമാകുന്നത്. സാമൂഹികബോധമുള്ള ഒരു വിക്കലി പ്രസിദ്ധീകരണം നമ്മുടെ ജീവിതത്തിലും സമൂഹത്തിലും അനേകം വഴികളിൽ ആഴത്തിലുള്ള സ്വാധീനം ചെലുത്താൻ കഴിയുമെന്ന് ശ്രീ ഷാ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഇംഗ്ലീഷ് ഭാവിയിലൂടെ ആധിപത്യം ഗുജറാത്തി സാഹിത്യത്തിന്റെ നിലനിൽപ്പിന് വെല്ലുവിളിയായിരുന്ന സമയത്ത്, വാജുഭായ് ചിത്രലേഖ സ്ഥാപിച്ചു; അതിലൂടെ സാഹിത്യ സംരക്ഷണത്തിന് ഒരു ദിപശിഖയായിത്തീർന്നു.

ഗുജറാത്തിലെ അനമത് പ്രസ്ഥാനത്തെ പരാമർശിച്ച് ശ്രീ അമിത് ഷാ പറഞ്ഞു, സമൂഹം വിഭജിക്കപ്പെടാനുള്ള ഘട്ടത്തിലെത്തിയപ്പോൾ തന്നെ ചിത്രലേഖ സമൂഹത്തെ ഐക്യബദ്ധമാക്കാനുള്ള ഉത്തരവാദിത്വം ഏറ്റെടുത്തു. വാസ്തവസന്ധമായ പ്രതിബദ്ധതയുമാണ് 75 വർഷത്തിനിടെ ഇതിന്റെ വിശ്വാസ്യത സ്ഥാപിച്ചത്. വായന കഴിവ് നേടിയതുമുതൽ തന്നെ ചിത്രലേഖയുടെ സ്ഥിരം വായനക്കാരനാണെന്ന് ശ്രീ ഷാ പറഞ്ഞു. ഹർക്കിസാൻ മെഹ്തയുടെ നോവലുകളായിരുന്നാലും, താരക് മെഹ്തയുടെ 'ഉൾട്ട ചഷ്മ'യോ, മുൻപേജ് കാർട്ടൂണുകളോ ആയിരുന്നാലും, ഈ സവിശേഷതകൾ ക്രമേണ അദ്ദേഹത്തിൽ വായനയുടെ ശീലം വളർത്തുകയും സാമൂഹ്യ പ്രശ്നങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കി പരിഹരിക്കാൻ ഉത്സാഹം വളർത്തുകയും ചെയ്തുവെന്ന്

അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

ശ്രീ അമിത് ഷാ ഇപ്പോൾ മുൻപിനേക്കാൾ അധികം വേറിട്ട്, സമൂഹത്തിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളെ പേടി കൂടാതെ തുറന്ന മനസ്സോടെ സംസാരിക്കേണ്ട ആവശ്യമുണ്ടെന്ന് ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു - വെറും ചോദ്യങ്ങൾ ഉയർത്തുന്നതിൽ മാത്രം അല്ല, ഫലപ്രദമായ പരിഹാരങ്ങളും മുന്നോട്ടുവെക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. സ്വകാര്യ അനുഭവം പങ്കുവെച്ച്, തന്റെ ജീവിതത്തിൽ മൂന്ന് തവണ താമസം മാറ്റിയിട്ടും, ചിത്രലേഖ ഓരോ വിട്ടിലും തുടർച്ചയായി എത്തിച്ചെട്ടുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

ചിത്രലേഖ പല പ്രത്യേകസംഖ്യകളും പ്രസിദ്ധീകരിച്ച് സുസ്ഥിരമായ സ്വാധീനം ചെലുത്തിയിട്ടുണ്ട്. നർമദാ പദ്ധതി സംബന്ധിച്ച പ്രത്യേക സംഖ്യ ഗുജറാത്ത് ജനതയെ ആഴത്തിൽ പ്രഭാവീതമാക്കി. മുംബൈയിലെ 26/11 ഭീകരാക്രമണങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച വിശദമായ, സത്യസന്ധമായ റിപ്പോർട്ട് മറ്റേതൊരു പ്രസിദ്ധീകരണവും

നൽകാനായിട്ടില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഭീകരത ഭീഷണിയെക്കുറിച്ചുള്ള ബോധവൽക്കരണത്തിൽ ചിത്രലേഖ ഒരു പ്രധാന പങ്ക് വഹിച്ചു. രാമക്ഷേത്ര വിഷയത്തിൽ ചിത്രലേഖ മൂന്ന് പ്രത്യേകസംഖ്യകളും പുറത്തിറക്കിയിട്ടുണ്ട്. രാമക്ഷേത്ര കാര്യത്തിന് ബാല്യകാലം മുതലായി പിന്തുണ നൽകിയിരുന്നതായി, ഇതിനായി ജയിലിലും പോയിട്ടുണ്ടെന്നും ശ്രീ അമിത് ഷാ പറഞ്ഞു. എന്നാൽ ഈ വിഷയത്തെ വ്യക്തതയോടും ആഴത്തിലുള്ള നിലപാടോടും ചിത്രലേഖ മാത്രമേ അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളൂവെന്നു അദ്ദേഹം വിശ്വസിക്കുന്നു.

നാഗിൻദാസ്, താരക് മെഹ്ത, ഗുണവത് ഷാ എന്നിവരെയുൾപ്പെടെ നിരവധി പ്രസിദ്ധപ്രാപ്ത വ്യക്തികൾ ചിത്രലേഖ നൽകിയ വേദിയിലൂടെ ജനപ്രിയത നേടിയതായും പിന്നീട് ഇന്ത്യയുടെ പ്രസിഡന്റിന്റെ പദ്മ പുരസ്കാരങ്ങളിലൂടെ സമാനിക്കപ്പെടുകയും ആയിരുന്നു എന്നു അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു.

പ്രധാനമന്ത്രി ന്യൂ ഡെൽഹിയിൽ നടന്ന ഒരു ചടങ്ങിൽ സംസാരിക്കുന്നു ഭാരതം ഏകാധിപത്യത്തിനല്ല മനുഷ്യത്വത്തിനാണ് മുൻതൂക്കം നൽകുന്നത്

സഹകാർ ഉദയ് ടീം

ലോകത്തിന്റെ ശ്രദ്ധ ഇപ്പോൾ ഇന്ത്യയിലേക്ക് തന്നെ കേന്ദ്രീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. രാജ്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള കൗതുകം വ്യാപകമായി കാണപ്പെടുന്നു. ഇന്ത്യ ഇന്ന് എന്ത് ചിന്തിക്കുന്നു എന്നത് മനസ്സിലാക്കാൻ ലോകം ഉത്സുകമായി കാത്തിരിക്കുന്നു. ഇന്ത്യയുടെ ആശയങ്ങൾ, പുതുമകളും ശ്രമങ്ങളും ഇപ്പോൾ ലോക സമുദായം മുന്പേ ആകട്ടെ കൂടുതൽ വിലമതിക്കുന്നു. ദേശീയ അഭിമാനം ഉണർത്തുന്ന ഈ ചിന്തകൾ പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി അടുത്തിടെ ന്യൂഡെൽഹിയിൽ നടന്ന ഒരു പൊതുചടങ്ങിൽ പങ്കുവെച്ചതാണ്. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: "ഈ വെറും തുടക്കമാണ്, ഇന്ത്യയുടെ കഴിവുകൾ ആഗോള വേദികളിൽ പുതിയ ഉയരങ്ങളിലേക്ക് കൂട്ടിച്ചുകയറുകയാണ്."

കഴിഞ്ഞ 10-11 വർഷങ്ങളിലായി ഇന്ത്യയുടെ എല്ലാ മേഖലയിലും ഉണ്ടായ വിപുലമായ മാറ്റങ്ങളെ അഭിസംബോധന ചെയ്ത്, ദേശീയ മനോഭാവത്തിൽ സംഭവിച്ച വലിയ പരിവർത്തനത്തെ പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തി. സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തര ദശകങ്ങളിലൂടെയും വിദേശ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്കാണ് നൽകേണ്ടതെന്ന് ഒരുതുകയായ മനോഭാവം ഇന്ത്യയിൽ പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്നത് എന്തും, ആ കാലഘട്ടത്തിൽ ഒരു ഉൽപ്പന്നം ഇറക്കുമതിയാണെന്ന് വ്യാപാരികൾ അഭിമാനത്തോടെ പറയാറുണ്ടായിരുന്നതും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. എന്നാൽ ഇന്ന് ആ മനോഭാവത്തിൽ വലിയ മാറ്റം വന്നിട്ടുണ്ട്. ഇന്ന് ജനങ്ങൾ സജീവമായി ചോദിക്കുന്നു - "ഈ ഇന്ത്യയിൽ നിർമ്മിച്ചതാണോ?"

ഇന്ത്യ ആഗോള ക്രമത്തിൽ പങ്കാളിയാകുന്നത് മാത്രമല്ല, ഭാവി രൂപപ്പെടുത്താനും അതിനെ സുരക്ഷിതമാക്കാനും സജീവമായ പങ്കുവഹിക്കുന്നു എന്ന് പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി പ്രഖ്യാപിച്ചു. 21-ാം നൂറ്റാണ്ടിലേക്കുള്ള ആഗോള സ്ഥാപനങ്ങളുടെ രൂപീകരണത്തിൽ ഇന്ത്യ മുൻപന്തിയിലുള്ള പങ്ക് വഹിച്ചു എന്നും അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു. ഇന്ത്യ എന്നും ഏകാധിപത്യത്തെക്കാൾ മനുഷ്യത്വത്തിന് പ്രാധാന്യം നൽകിയിരുന്നതും ഉൾക്കൊള്ളലും പങ്കാളിത്തവും നിറഞ്ഞ ആഗോള ക്രമം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിലേക്കാണ് ഇന്ത്യയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിലനിന്നിരുന്നതും അദ്ദേഹം അടിവരയിട്ടു. ഈ ശ്രമങ്ങൾ സമാഹാരമകമായ സംഭാവനയും സഹകരണവും ഉറപ്പാക്കുന്നതിൽ സഹായകമായി.

പ്രാകൃതിക ദുരന്തങ്ങൾ എന്ന ആഗോള വെല്ലുവിളിയെ അഭിമുഖീകരിക്കാൻ, ഇന്ത്യ ശക്തമായ ആഗോള പ്രതിബദ്ധതയോടെ ദുരന്ത

■ 21-ാം നൂറ്റാണ്ടിനായി ഉൾക്കൊള്ളുന്നതും പങ്കാളിത്തപരവുമായ ആഗോള ക്രമം സ്ഥാപിക്കുന്നതിൽ ഇന്ത്യ മുന്നണി വഹിക്കുന്നു.

പ്രതിരോധ ശേഷിയുള്ള അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ കൂടുതലായ CDR (കോളിഷൻ ഫോർ ഡിസാസ്റ്റർ റിസിലിയിൻ്റ് ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ) സ്ഥാപിക്കാൻ മുന്നിട്ടിറങ്ങി. പാലങ്ങൾ, റോഡുകൾ, കെട്ടിടങ്ങൾ, വൈദ്യുതി ജാലങ്ങൾ തുടങ്ങി ദുരന്തങ്ങളോടൊപ്പം നിലനിൽക്കാൻ കഴിയുന്ന അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ വികസനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിൽ ഇന്ത്യ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം ശ്രമങ്ങൾ നടത്തിയിട്ടുണ്ട്.

പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി പറഞ്ഞതുപോലെ, ഇന്ത്യ ഏറ്റവും

ചെറുതായ രാജ്യങ്ങൾക്കും സുസ്ഥിര ഊർജ്ജം ഉറപ്പാക്കാനുള്ള പരിഹാരമായി അന്താരാഷ്ട്ര സൗര ഏലൈയൻസ് (ISA) ആരംഭിച്ചു. 100-ലധികം രാജ്യങ്ങൾ ഇതിനോടൊപ്പം ചേർന്നിട്ടുണ്ട്. ഈ ശ്രമം കാലാവസ്ഥയ്ക്ക് നല്ല സ്വാധീനം ചെലുത്തുന്നതിനൊപ്പം ഗ്ലോബൽ സൗത്ത് രാജ്യങ്ങളുടെ ഊർജ്ജ ആവശ്യകതകൾ സുരക്ഷിതമാക്കുന്നതിലും സഹായിക്കുന്നു.

പുതിയ ആഗോള ക്രമത്തിൽ ഇന്ത്യയുടെ സ്ഥാനം ശക്തിപ്പെട്ടു. ഗ്ലോബൽ സ്ഥാപനങ്ങളെ കൂടുതൽ പങ്കാളിത്തപരവും പ്രജാസ്വാമ്യപരവുമായ രീതിയിലേക്ക് മാറ്റാനുള്ള ഇന്ത്യയുടെ ശ്രമങ്ങൾ ഫലപ്രദമായതുകൊണ്ടാണ് ജി20 ഉച്ചകോടിയിൽ ആഫ്രിക്കൻ യൂണിയൻ സ്ഥിരാംഗത്വം ലഭിച്ചത്. ആഗോള തീരുമാനമെടുക്കൽ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഗ്ലോബൽ സൗത്ത് രാജ്യങ്ങളുടെ ശബ്ദമായ ഇന്ത്യയുടെ പങ്ക് പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. അന്താരാഷ്ട്ര യോഗ ടിനം, WHO ലോക പരമ്പരാഗത ചികിത്സ കേന്ദ്രം, ആർട്ടിഫിഷ്യൽ ഇൻറലിജൻസ് (AI) ന് വേണ്ടി രൂപകൽപ്പന ചെയ്ത ആഗോള ചട്ടക്കൂട് തുടങ്ങി വിവിധ മേഖലകളിൽ ഇന്ത്യയുടെ അത്യന്തം പ്രധാനമായ സംഭാവനകൾ അദ്ദേഹം മുൻപോട്ട് വെച്ചു. ഈ ശ്രമങ്ങൾ പുതിയ ആഗോള ക്രമത്തിൽ ഇന്ത്യയുടെ സ്ഥാനത്തെ കൂടുതൽ ശക്തിപ്പെടുത്തി. കോവിഡ്-19 മഹാമാരിക്കാലത്ത് പ്രത്യേകിച്ച്, ആഗോള സുരക്ഷയിൽ ഇന്ത്യ വഹിച്ച അത്യന്തം പ്രധാനപ്പെട്ട പങ്ക് അദ്ദേഹം എടുത്തുപറഞ്ഞു. ഇന്ത്യ വാക്സിനുകൾ വികസിപ്പിച്ചതും രാജ്യവ്യാപകമായ വേഗതയുള്ള പ്രതിരോധ കൃത്തിവെപ്പ് ഊപ്പു വരുത്തിയതും മാത്രമല്ല, 150-ലധികം രാജ്യങ്ങൾക്ക് മരുന്നുകൾ നൽകുകയും ചെയ്തു. ആഗോള പ്രതിസന്ധികളുടെ കാലങ്ങളിൽ ഇന്ത്യയുടെ സേവനവും കരുണയും മൂല്യങ്ങൾ ലോകമെമ്പാടും പ്രതിധ്വനിച്ചു, അതിന്റെ സാംസ്കാരികവും പാരമ്പര്യവുമായ സാരാംശം പ്രതിഫലിപ്പിച്ചു.

കത്ത്വയിൽ ബോർഡർ ഔട്ട്പോസ്റ്റിൽ ബിഎസ്എഫ് സേനാസഹായകരുമായി ശ്രീ അമിത് ഷാ സംവദിക്കുന്നു

പാകിസ്ഥാൻ ബംഗ്ലാദേശ് അതിർത്തികളിൽ നിയുക്തരാക്കിയ സേനാകർമികൾക്ക് ആധുനിക സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ ലഭ്യമാക്കും.

സഹകാർ ഉദയ് ടീം

ജമ്മു കശ്മീറിലേയ്ക്കുള്ള സന്ദർശനത്തിനിടെ കേന്ദ്ര ആഭ്യന്തര സഹകരണ മന്ത്രി ശ്രീ അമിത് ഷാ കത്ത്വയിലെ 'വിന്യ' ബോർഡർ ഔട്ട്പോസ്റ്റിൽ നിശ്ചിതമായ ബോർഡർ സെക്യൂരിറ്റി പോഴ്സ് (ബിഎസ്എഫ്) സേനാസഹായകരുമായി സംസാരിച്ചു. ഇത്തരം പോസ്റ്റുകൾ സന്ദർശിച്ചതിന് ശേഷം മാത്രമേ ബിഎസ്എഫ് സേനാസഹായകർ നേരിടുന്ന വെല്ലുവിളികൾ ആസ്വദിക്കാൻ കഴിയൂ എന്ന് ശ്രീ ഷാ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. അതി തന്മൂലം, ശക്തമായ മഴ, അല്ലെങ്കിൽ 45 ഡിഗ്രി സെൽഷ്യസ്സിനെ താണ്ടുന്ന കനത്ത ചൂട് എങ്കിലും, കഠിനമായ ഭൂപരിധി, കാലാവസ്ഥാ സാഹചര്യങ്ങൾ എൽക്കാതെ ബിഎസ്എഫ് സേനാസഹായകർ അത്യാവശ്യം അതിവ ജാഗ്രതയോടെയും പ്രതിബദ്ധതയോടെയും അതിർത്തികൾ സംരക്ഷിക്കുന്നു.

ജമ്മു പ്രദേശത്തെ അന്താരാഷ്ട്ര അതിർത്തി നിരീക്ഷണത്തിൽ ബിഎസ്എഫ് ഓഫീസർമാരുടെയും സൈനികരുടെയും ശ്രമങ്ങളെ ശ്രീ അമിത് ഷാ പ്രശംസിച്ചു. ദേശീയ പ്രതിരോധത്തിൽ ബിഎസ്എഫ്-മഹത്വമുള്ള ചരിത്രത്തെ പരാമർശിച്ച്, ബിഎസ്എഫ് തന്നെ ഇന്ത്യയുടെ ആഭ്യ പ്രതിരോധരേഖയെന്ന സമ്പൂർണ്ണ രാജ്യവും അംഗീകരിക്കുന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഈ ഉത്തരവാദിത്വം ബിഎസ്എഫ് ഏറ്റെടുക്കും വലിയ സമർപ്പണത്തോടെയാണ് നിർവഹിച്ചുവരുന്നതെന്നും അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു. പാകിസ്ഥാനുമായുള്ള യുദ്ധങ്ങളിലൊക്കെയും ബിഎസ്എഫ് സേനാസഹായകർ ഇന്ത്യൻ സൈന്യത്തേതുപോലെ തന്നെ ഗണ്യമായ സംഭാവനകൾ നൽകിയിട്ടുണ്ട്. അതിനോടൊപ്പം, അതിർത്തികളിൽ വിന്യസ്തികാനുള്ള രണ്ട് ഇലക്ട്രോണിക് നിരീക്ഷണ സംവിധാനം മോഡലുകൾ വികസിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് ശ്രീ ഷാ അറിയിച്ചു. ഈ സംവിധാനങ്ങൾ പൂർണ്ണമായും നടപ്പിലാക്കുമ്പോൾ, സേനക്കാർക്ക് മുന്നറിയിപ്പുകൾ ലഭിച്ച് വൈദ്യുതമുള്ള സാങ്കേതിക വിദ്യ ഉപയോഗിച്ച് എതിരാളിയുടെ സംശയാസ്പദ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഉടൻ പ്രതികരിക്കാൻ സാധിക്കുമെന്ന് അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. അണ്ടർഗ്രൗണ്ട് തുഴങ്ങളുടെ കണ്ടെത്താനും നശിപ്പിക്കാനുമായി സാങ്കേതിക പരിഹാരങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് നിരവധി പരീക്ഷണങ്ങൾ നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നും അദ്ദേഹം അറിയിച്ചു.

അടുത്ത കുറച്ചു വർഷങ്ങളിലേക്ക്

■ സുരക്ഷാ സേനകളും അവരുടെ കുടുംബങ്ങളും സൗകര്യപ്രദമായ നിലയിൽ നിലനിൽക്കാൻ കേന്ദ്രസർക്കാർ പൂർണ്ണമായും പ്രതിബദ്ധമാണ്.

ഇന്ത്യ-പാകിസ്ഥാനും ഇന്ത്യ-ബംഗ്ലാദേശും അതിർത്തികളിൽ വിന്യസ്തിച്ചിരിക്കുന്ന എല്ലാ സുരക്ഷാ സേനകളും ആധുനിക സാങ്കേതിക വിദ്യകളാൽ സജ്ജീകരിക്കപ്പെടുകയെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. നമ്മുടെ സൈനികരുടെ ധൈര്യം, ബലി, സമർപ്പണം ഇന്ത്യയെ അതിർത്തി കടന്നുള്ള ഭീഷണികളിൽ നിന്ന് രക്ഷിക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ തുടരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ബിഎസ്എഫ് ഇന്ത്യൻ ജനങ്ങളുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ ആഴത്തിലുള്ള ബഹുമാന സ്ഥാനം പിടിച്ചിരിക്കുന്നു.

അതിനോടൊപ്പം, അതിർത്തികളിൽ 26-ത്തിലധികം സാങ്കേതികവിദ്യ അധിഷ്ഠിതമായ പദ്ധതികൾ പരീക്ഷണാധിനമാണെന്ന് ശ്രീ ഷാ അറിയിച്ചു. ഇവയിൽ ആന്റി-ഡ്രോൺ സംവിധാനങ്ങൾ, തുഴൽ കണ്ടെത്തൽ സാങ്കേതികവിദ്യ, അത്യാധുനിക ഇലക്ട്രോണിക് നിരീക്ഷണ ഉപകരണങ്ങൾ എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്നു.

സൈനികരുടെ ധൈര്യത്തിന് ആദരാഞ്ജലികൾ അർപ്പിച്ചുകൊണ്ട്, 2019ൽ കത്ത്വയിലെ അന്താരാഷ്ട്ര അതിർത്തിയിൽ ഡ്യൂട്ടിക്കിടെ അന്ത്യത്വം കഴിച്ച ബിഎസ്എഫ് ശഹീദായ അസിസ്റ്റന്റ് കമാൻഡന്റ് വിനയ് പ്രസാദിന് ശ്രീ അമിത് ഷാ പുഷ്പാർച്ചന നടത്തി. അതിർത്തിയിൽ നവീകരിച്ച നിരവധി സൗകര്യങ്ങൾ അദ്ദേഹമുയർത്തി; അതിൽ എട്ട് വനിതാ ബാർക്കുകൾ, ഹൈ മാസ്റ്റർ ലൈറ്റുകൾ, ജീ1 ടവർ, കോംപോസിറ്റ് ബോപ്പ് (ബോർഡർ ഔട്ട്പോസ്റ്റ്) എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്നു.

₹47.22 കോടി ചെലവഴിച്ച് ഈ അടിസ്ഥാനസൗകര്യങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ പദ്ധതികൾ ബിഎസ്എഫ് സേനാസഹായകർക്ക് ഡ്യൂട്ടിക്കാലത്തെ സുരക്ഷയും അതിർത്തിയിലെ പ്രയാസകരമായ സാഹചര്യങ്ങളിൽ വാസവ്യാപന സൗകര്യങ്ങളും ഗണ്യമായി മെച്ചപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

സുരക്ഷാ സേനകളും അവരുടെ കുടുംബങ്ങളും ക്ഷേമത്തിലാകാനുള്ള പ്രതിബദ്ധതയിൽ കേന്ദ്ര സർക്കാർ പൂർണ്ണമായി നിശ്ചയദൃഢമാണെന്ന് ശ്രീ അമിത് ഷാ പറഞ്ഞു. സായുധ സേനകളുടെ ക്ഷേമത്തിനായി ഇന്ത്യ സർക്കാർ നിരവധി പദ്ധതികൾ ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ളതായി അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കി. അവയിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതാണ്: ആയുഷ്മാൻ CAPF ഹെൽത്ത് സ്കീം, എക്സി-ഗ്രേഷ്യാ പൂർണ്ണമൈന്ദിന സഹായ പദ്ധതി, അപകട മരണ ഇൻഷുറൻസ് ഉൾപ്പെടുന്ന CAPF ശമ്പള പാക്കേജ് പദ്ധതി, ഏകീകൃത പെൻഷൻ പദ്ധതി, പ്രധാനമന്ത്രി സ്കോളർഷിപ്പ് പദ്ധതി, ഇ-ആവാസ് (ഓൺലൈൻ ഭവന അലോട്ട്മെന്റ്), അതിർത്തികളിൽ സേവനമനുഷ്ഠിക്കുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ ജീവന നിലവാരവും സുരക്ഷയും ആത്മവിശ്വാസവും മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായുള്ള ഈ പദ്ധതികൾ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ സ്ഥിരമായ പ്രതിബദ്ധതയെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു.

പ്രധാനമന്ത്രി നരേന്ദ്ര മോദി മധ്യപ്രദേശിലെ ആനന്ദപൂർ ധാമിലെ യോഗത്തിൽ പ്രസംഗിച്ചു.

'വികസനത്തിനൊപ്പം പൈതൃകം' എന്ന മന്ത്രവുമായി നവഭാരതം വേഗത്തിൽ മുന്നേറുകയാണ്.

- 'റാം വൻ ഗമൻ പാത'യിൽ മധ്യപ്രദേശിന് വലിയ പങ്ക്
- ചന്ദേരി സാരി ജിഐ ടാഗ് നേടി.
- പ്രൺപൂരിൽ ക്രാഫ്റ്റ് ഹാൻഡ്ലൂം ടൂറിസം ഗ്രാമം സ്ഥാപിക്കുന്നു.

സഹകാർ ഉദയ് ടീം

ഇന്ത്യയുടെ സാംസ്കാരികമായും ആത്മീയമായും പൈതൃകത്തെ കൂടുതൽ ശക്തിപ്പെടുത്താനുള്ള തന്റെ പ്രതിബദ്ധതയുടെ ഭാഗമായി, പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി മധ്യപ്രദേശിലെ അശോക് നഗർ ജില്ലയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ആനന്ദപൂർ ധാമിലേക്ക് സന്ദർശനം നടത്തി. 2047 ഓടെ ഇന്ത്യയെ വികസിത രാജ്യമാക്കി മാറ്റാനുള്ള രാജ്യത്തിന്റെ പ്രതിജ്ഞാപിത ലക്ഷ്യം അദ്ദേഹം പുനരുറപ്പിച്ചു. ഈ ദർശനം സഫലമാക്കാൻ വിശ്വാസം പ്രകടിപ്പിച്ച അദ്ദേഹം, ഇന്ത്യയുടെ പുരാതന സംസ്കാരത്തെ സംരക്ഷിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയും ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. വികസനത്തിന്റെ പേരിൽ പല രാജ്യങ്ങളും തങ്ങളുടെ പാരമ്പര്യത്തോടുള്ള ബന്ധം നഷ്ടപ്പെട്ടതായി അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. "ഇന്ത്യയുടെ സംസ്കാരം രാജ്യത്തിന്റെ തിരിച്ചറിയലുമായി മാത്രം ബന്ധപ്പെട്ടതല്ല, അത് അതിന്റെ ശേഷികളെ കൂടുതൽ ശക്തമാക്കുന്നതുമാണ്," എന്ന് ശ്രീ മോദി പറഞ്ഞു.

"സബ്ക സാത്ത്, സബ്ക വികാസ്" എന്ന മന്ത്രത്തെ ആധാരമാക്കി ദരിദ്രരും അടിമുഖ്യത്തിലുള്ളവരും ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുന്നതിനുള്ള സർക്കാർ പ്രതിജ്ഞ വിണ്ടും ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ട്, "സേവാഭാവം സർക്കാർ നയവും പ്രതിബദ്ധതയും കൂടിയാണ്" എന്നും അദ്ദേഹം

ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. സേവാഭാവം വ്യക്തികളെ സമൂഹത്തിന്റെ, രാജ്യത്തിന്റെ, മനുഷ്യജാതിയുടെ വ്യാപക ലക്ഷ്യങ്ങളുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനാൽ പ്രധാനമന്ത്രി അതിന്റെ പ്രാധാന്യം നേരിട്ട് വ്യക്തമാക്കി. സേവനമേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവരുടെ സമർപ്പണം അദ്ദേഹം അംഗീകരിച്ച്, നിസ്വാർത്ഥ സേവനമാർഗ്ഗത്തിലൂടെ പ്രതിബദ്ധങ്ങളെ അതിജീവിക്കുക ഒരു സ്വാഭാവിക സ്വഭാവമായി മാറുമെന്ന് പറഞ്ഞു. ശ്രീ മോദി സേവനത്തെ ആത്മീയ പരിശീലനമായി വിശേഷിപ്പിച്ച്, എല്ലാവരും സ്നാനമെടുത്തിരിക്കേണ്ട പവിത്ര ഗംഗയുമായി താരതമ്യം ചെയ്തു. ഈ കാര്യത്തിൽ ആനന്ദപൂർ ധാമിന്റെ ട്രസ്റ്റിന്റെ വിശിഷ്ട സംഭാവനകളെ അദ്ദേഹം അഭിനന്ദിച്ചു. ട്രസ്റ്റിന്റെ സേവനമൂലക പ്രവർത്തനങ്ങൾ

വികസിത ഭാരത ദർശനത്തിന് പുതിയ ഊർജ്ജം നൽകുമെന്ന് അദ്ദേഹം ആത്മവിശ്വാസം പ്രകടിപ്പിച്ചു.

പ്രധാനമന്ത്രി അശോക് നഗർ, ആനന്ദപൂർ ധാമുകൾ പോലുള്ള പ്രദേശങ്ങൾ രാജ്യത്തിന് വലിയ സംഭാവന നൽകിയതായി പറഞ്ഞു. അവരുടെ സമ്പന്നമായ കലാ, സാംസ്കാരിക പൈതൃകത്തിലും പ്രകൃതിസൗന്ദര്യത്തിലും നിന്നുള്ള വലിയ സാധ്യതകൾ വികസനത്തിനും സംരക്ഷണത്തിനും ഉണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം രേഖപ്പെടുത്തി. മധ്യപ്രദേശ്, എന്റപ്രൈസൈറ്റിലെ പുരോഗതി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി നടക്കുന്ന ശ്രമങ്ങളെപ്പറ്റിയും അദ്ദേഹം പരാമർശിച്ചു. ചന്ദേരി സാരികൾക്ക് ജിയോഗ്രാഫിക്കൽ ഇൻഡിക്കേഷൻ (GI) ടാഗ് ലഭിച്ചതിലൂടെ

ആനന്ദപൂർ ധാമിൽ
315 ഹെക്ടർ
വ്യാപ്തിയിലായി
500-ൽ അധികം
പശുക്കളോടുകൂടിയ ഒരു
ആധുനിക ഗോശാല

ചന്ദേരി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതും, പ്രബുദ്ധരിൽ ഹാൻഡ്സ് ഓപ്പറേഷൻ ഗ്രാമം സ്ഥാപിക്കുന്നതും ഹാൻഡ്സ് ഓപ്പറേഷൻ ഈ

പ്രദേശങ്ങളുടെ വികസനം വേഗത്തിലാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികളാണ്.

സേവാഭാവം സർക്കാരിന്റെ ക്ഷേമ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഹൃദയമാണ്.

ശ്രീ മോദി സർക്കാർ എടുത്ത എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും ഹൃദയത്തിൽ സേവാഭാവമുണ്ട് എന്ന് പറഞ്ഞു. പ്രധാനമന്ത്രി ഗരിബ് കല്യാൺ അന്ന യോജനയുടെ കീഴിൽ ഓരോ ആവശ്യമുള്ള വ്യക്തിയും ഭക്ഷണക്കുറവിന്റെ ഭയം വിട്ട് മോചിതരാണെന്ന് അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. അതുപോലെ, ആയുഷ്മാൻ ഭാരത് യോജന ദരിദ്രരും മുതിർന്നവരും ആരോഗ്യപരിപാലന സംബന്ധമായ ആശങ്കകളിൽ നിന്നും മോചിതരാക്കി, പ്രധാനമന്ത്രി ആവാസ് യോജന അടിമുഖ്യത്തിലുള്ളവർക്കായി സുരക്ഷിതമായ താമസ സൗകര്യം ഉറപ്പാക്കുന്നു.

ജലജീവൻ മിഷൻ ഗ്രാമങ്ങളിലെ ജല സംബന്ധമായ പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിൽ സഹായിക്കുന്നു. കൂടാതെ, റെക്കോർഡ് എണ്ണം പുതിയ എയിംസുകൾ, ഐഐടികൾ, ഐഐഎമ്മുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നത് ദരിദ്രരായ കുട്ടികൾക്കും അവരുടെ സ്വപ്നങ്ങൾ സഫലമാക്കാൻ സഹായിക്കുന്നു.

“എക് പെഡ് മാ കേ നാമം” ക്യാമ്പെയ്നിലൂടെ പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണത്തിന് സർക്കാരിന്റെ പ്രതിജ്ഞ വീണ്ടും ആവർത്തിച്ച്, ശ്രീ മോദി ഈ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി രാജ്യത്തെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ ലക്ഷങ്ങളോളം മരങ്ങൾ നട്ടിട്ടുണ്ടെന്ന് പറഞ്ഞു.

റാം വൻ ഗമൻ പാതയുടെ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് സംസാരിച്ച്, ഈ പാതയുടെ ഒരു വലിയ ഭാഗം മധ്യപ്രദേശിലൂടെ കടന്നുപോകുമെന്ന് ശ്രീ മോദി വ്യക്തമാക്കി. ഇത് മധ്യപ്രദേശിന്റെ വ്യത്യസ്തമായ തിരിച്ചറിവിനെയും അതിന്റെ അതുല്യ പൈതൃകത്തെയും കൂടുതൽ ശക്തിപ്പെടുത്തുമെന്നും അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

ആനന്ദ്പൂർ പവിത്ര ഭൂമിയിലെ നിസാർത്ഥതയുടെ പാരമ്പര്യം

പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ മോദി ഗുരുജി മഹാരാജ് ക്ഷേത്രത്തിൽ സന്ദർശനം നടത്തി, ആനന്ദ്പൂർ ധാമിലെ ക്ഷേത്രത്തിൽ ദർശനവും ആരാധനയും നടത്തി. ഈ പവിത്ര ഭൂമിയിൽ നിസാർത്ഥതയുടെ പാരമ്പര്യം സന്യാസികളുടെ തപസ്വ കൊണ്ട് വളർന്നാണ് എന്ന് പറഞ്ഞു സന്തോഷം പ്രകടിപ്പിച്ചു. മനുഷ്യ ജനതയുടെ ക്ഷേമത്തിന് സേവന പ്രതിജ്ഞ വഴിയൊരുക്കുന്ന സ്ഥലമാണിത്. അദ്ദേഹം പ്രഥമ പാദശാഹി ശ്രീ ശ്രീ 108 ശ്രീ സ്വാമി അദൈവത അനന്ദ് ജി മഹാരാജിനെയും മറ്റ് പാദശാഹി സന്യാസികൾക്കുമായുള്ള ആദരവ് അർപ്പിച്ചു.

പ്രധാനമന്ത്രി പറഞ്ഞു, “നമ്മുടെ ഇന്ത്യ സന്യാസികൾ, തത്ത്വജ്ഞാനികൾ, സന്യാസിസഭാംഗികൾ എന്നിവരുടെ ഭൂമിയാണ്, അവർ സഭാ സമൂഹത്തെ പ്രതിസന്ധിക്കാലങ്ങളിൽ നയിച്ചിരുന്നതാണ്.” ആദി ശങ്കരാചാര്യർ പോലുള്ള ആത്മീയ നേതാക്കൾ അദൈവത തത്വത്തിന്റെ ആഴത്തിലുള്ള ജ്ഞാനം വിശദീകരിച്ച കാലഘട്ടം അദ്ദേഹം ഓർമ്മപ്പെടുത്തി. കോളനിയൽ കാലത്ത് സമൂഹം ഈ ജ്ഞാനവുമായി ബന്ധം വിട്ടു പോകാൻ തുടങ്ങിയിരുന്നുവെന്ന് ശ്രീ മോദി പറഞ്ഞു. എന്നാൽ, പുഷ്പ അദൈവത അനന്ദ് ജി മഹാരാജ് ഈ പൈതൃകത്തെ മുന്നോട്ടു കൊണ്ടുവന്ന്, അദൈവത തത്വത്തിന്റെ അറിവ് സാധാരണ ജനങ്ങൾക്ക് സുലഭവും എളുപ്പമുള്ളതുമായ രീതിയിൽ എത്തിച്ചു. സാമഗ്രിക പുരോഗതിക്കിടെ സങ്കടങ്ങൾ, യുദ്ധം, മനുഷ്യ മൂല്യങ്ങളുടെ അഴിമതിയെന്ന ആഗോള പ്രശ്നങ്ങളെ പരാമർശിച്ച്, ശ്രീ മോദി പറഞ്ഞു, “ഈ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് പരിഹാരം അദൈവത തത്വത്തിൽ നിക്ഷിപ്തമാണ്.” അദൈവത തത്വത്തിന്റെ സുലഭമായ വ്യാഖ്യാനം നൽകുന്ന പരമഹംസ ദയാൽ മഹാരാജിന്റെ വാക്കുകൾ ഉദ്ധരിച്ച് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “നീ എന്താണ്, ഞാനും അതേ.” “എന്റെതും നിന്റെതും” എന്ന വിഭജനത്തെ അകറ്റുകയാണെങ്കിൽ, അത് സർവ്വതം സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടാൽ എല്ലാ സംഘർഷങ്ങളും തീരുമെന്ന് അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

ശ്രീ മോദി ആനന്ദ്പൂർ ധാമിൽ സ്ഥാപിച്ച അഞ്ച് ധ്യാന സിദ്ധാന്തങ്ങളെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചു. അവയിൽ ഒന്നായി നിസാർത്ഥ സേവനത്തെ പ്രത്യേകിച്ച് ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. അടിമുഖ്യത്തിലുള്ളവരെ സേവിക്കുന്ന മനസും, മനുഷ്യ സേവനത്തിൽ ദിവ്യതം കാണുന്നതിനും വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുക ഇന്ത്യയുടെ സാംസ്കാരിക തത്വങ്ങളുടെ അടിത്തറയാണ്. ആനന്ദ്പൂർ ട്രസ്റ്റ് ഈ സമർപ്പിത സേവന സംസ്കാരത്തെ ആഴത്തിൽ മുന്നോട്ടു കൊണ്ടുപോകുന്നതിൽ അദ്ദേഹം സന്തോഷം പ്രകടിപ്പിച്ചു.

ബ്രഹ്മ കുമാരി സ്ഥാപനം ഇന്ത്യയുടെ സംസ്കാരവും സമാധാനവും ലോകമാകെ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നു

സഹകാർ ഉദ്യോഗ് ദീപ്തി

പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ, ഇന്ത്യ 2047-ന്, സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ നൂറ്റാണ്ട് ആഘോഷിക്കുന്ന വർഷം, എല്ലാ മേഖലയിലും ലോക നേതാവായി മാറാനുള്ള ലക്ഷ്യത്തിലേക്കു ദൃഢമായി പ്രവർത്തിക്കുകയാണ്. ഇന്ത്യൻ പാരമ്പര്യങ്ങൾ ആഗോള സഹോദരത്വം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന ശക്തി കൈവരുത്തുന്നവയാണെന്നും, ഓരോ ആത്മാവിനെയും പരമാത്മാവുമായി ബന്ധിപ്പിച്ച് ഓരോ ജീവിതത്തെയും ധർമ്മീകൃതയുടെ പാതയിലേക്ക് നയിക്കുന്നവയാണെന്നും വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു. ബ്രഹ്മകുമാരി പോലുള്ള സംഘടനകൾ ഈ മൂല്യങ്ങൾ മുന്നോട്ട് കൊണ്ടുപോകുന്നതിൽ വലിയ പങ്ക് വഹിക്കുന്നു. രാജസ്ഥാനിൽ "ആത്മാവിന്റെ ഉണർവിലൂടെ സ്വയം ശക്തി പ്രാപനം" എന്ന വിഷയത്തിൽ സുരക്ഷാ ജീവനക്കാർക്കായി നടന്ന ദേശീയ സംവാദം ഉദ്ദേശം

- ത്യാഗം, തപസ്സ്, ആത്മീയ പ്രകാശം എന്നിവയിലൂടെ ബ്രഹ്മകുമാരി സംഘടന ലോകമാകെ ലളിതത്വം, സ്വയം നിയന്ത്രണം, സഹകരണത്തിന്റെയും അന്യോന്യതയുടെ അതുല്യ അന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ചെയ്യുമ്പോൾ കേന്ദ്ര ആഭ്യന്തര, സഹകരണ മന്ത്രി ശ്രീ അമിത് ഷാ ഈ ആശയങ്ങൾ പങ്കുവെച്ചു.

ശ്രീ ഷാ ഇന്ന് രാജ്യത്തിന് ലഭിക്കുന്ന സുരക്ഷയും പ്രതിരോധവും നമ്മുടെ സുരക്ഷാ സേനകളുടെ ത്യാഗം, സമർപ്പണം, കരുത്ത് എന്നിവയുടെ ഫലമാണെന്ന് ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ഈ സേനകൾ രാഷ്ട്രത്തിന്റെ അതിരുകൾ സംരക്ഷിക്കുകയും ഏറ്റവും പ്രയാസകരമായ സാഹചര്യങ്ങളിലും നിയമക്രമം നിലനിർത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. രാജ്യത്തിന്റെ ആഭ്യന്തര സുരക്ഷ ഉറപ്പാക്കുന്നതിലൂടെ സൈന്യം, കേന്ദ്ര സായുധ പോലീസ് സേനകളും

സംസ്ഥാന പോലീസ് സേനകളും ദുർബ്ബലരായ പൗരന്മാരുടെ ജീവൻ സംരക്ഷിക്കുന്നതിൽ നിർണായക പങ്ക് വഹിക്കുന്നു.

സുരക്ഷാ ജീവനക്കാർ അവരുടെ കടമകളോടൊപ്പം വരുന്ന മാനസിക സമ്മർദ്ദം നേരിടുന്നതിൽ ബ്രഹ്മകുമാരികളുടെ സുപ്രധാന സംഭാവന അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. കഴിഞ്ഞ 25 വർഷങ്ങളായി ബ്രഹ്മകുമാരികൾ നേരിട്ട് സുരക്ഷാ സേനകളുമായി സഹകരിച്ച് സമ്മർദ്ദം കുറയ്ക്കാനും മാനസിക സമാധാനവും ശാരീരിക സുഖവും ഉറപ്പാക്കാനും പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹം

പറഞ്ഞു.

അദ്ദേഹം “ലോക ഐക്യത്തിനും വിശ്വാസത്തിനും ധ്യാനം” എന്ന പേരിലുള്ള ബ്രഹ്മകുമാരികളുടെ പുതിയ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ ഉദ്ഘാടനവും നിർവഹിച്ചു. തപസ്സ്, ആത്മീയ ശക്തി, നിസ്വാർത്ഥത എന്നിവയിലൂടെ ഈ സംഘടന ലോകമെമ്പാടും ലളിതത്വം, സ്വയം നിയന്ത്രണം, പരസ്പര പിന്തുണ എന്നിവയുടെ അന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിക്കാൻ സഹായിച്ചതായി ശ്രീ ഷാ വ്യക്തമാക്കി. യോഗവും ധ്യാനവും വഴി ബ്രഹ്മകുമാരികൾ സമാധാനവും ആത്മീയ ശാന്തിയും ലോകമെമ്പാടും പ്രചരിപ്പിക്കുകയാണ്. വ്യക്തികളിൽ അന്തർ ദൈവികത ഉണർത്താനുള്ള അവരുടെ ശ്രമങ്ങൾ ആഴത്തിലുള്ള സമാധാനത്തിനുള്ള അന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിക്കുന്നു.

ബ്രഹ്മകുമാരികൾ ബ്രഹ്മചാര്യം, ശാകാഹാരം, ലഹരിമുക്തത, ലളിതമായ ജീവിതശൈലി, ധ്യാനം, ആത്മബോധം, ആത്മാവിനും പരമാത്മാവിനുമിടയിലെ ബന്ധം, അതുപോലെ ആന്തരികമായ ശുദ്ധിയും സമാധാനവും അമരത്വബോധവുമൊക്കെയുള്ള അടിസ്ഥാന ആത്മീയതകൾ എളുപ്പമാക്കി എല്ലായിടത്തും ലഭ്യമാക്കിയതായി ശ്രീ ഷാ വിശദീകരിച്ചു. ഇന്ത്യൻ സംസ്കാരത്തിന്റെ ദൃഢതയായി ബ്രഹ്മകുമാരികൾ ശക്തമായ സ്ത്രീമുന്നേറ്റത്തിലൂടെ സമാധാനത്തിന്റെയും പരസ്പര സംവാദത്തിന്റെയും സന്ദേശം ലോകമാകെ പ്രചരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.

കഴിഞ്ഞ 25 വർഷങ്ങളായി സുരക്ഷാ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കിടയിലെ മാനസിക സമ്മർദ്ദം കുറയ്ക്കുന്നതിൽ ബ്രഹ്മകുമാരികളുടെ പ്രശംസനീയമായ ശ്രമങ്ങൾ

ജൂൺ 21-ന് ആചരിക്കുന്ന അന്താരാഷ്ട്ര യോഗ ദിനം മുഖേന വേദപാരമ്പര്യ ലോകമാകെ എത്തിച്ചേരുന്നു യോഗയും ആത്മീയതയും വഴിയായി മനസ്സ്, ശരീരം, ബുദ്ധി, ആത്മാവ് എന്നിവയെ ഐക്യപ്പെടുത്തുകയും, വിജ്ഞാനം വഴി പുരോഗതിയും ധ്യാനവും വിവേകവും വഴി പ്രശ്നപരിഹാരവും ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള പാരമ്പര്യം ഇന്ത്യ പണ്ടേ പിന്തുടരുകയായിരുന്നുവെന്ന് ശ്രീ ഷാ പറഞ്ഞു. ഈ പ്രാചീന പാരമ്പര്യം ലോകത്തോട് പങ്കുവെക്കാനുള്ള ശ്രമം ഇന്ത്യ ഇന്നും തുടരുകയാണ്. “വസുധൈവ കുടുംബകം” എന്ന ആശയം ലോകത്തിന് ആദ്യം പരിചയപ്പെടുത്തിയതും ഇന്ത്യയാണെന്നും, നമ്മുടെ ഉപനിഷത്തുകൾ മുഴുവൻ ലോകത്തെയും ഒരേ കുടുംബത്തിന്റെ ഭാഗമായി കണക്കാക്കിയതാണെന്നും അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ഈ പാരമ്പര്യത്തെ ആഗോളമാക്കിയതിൽ പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദിക്ക് നിർണായക പങ്കുണ്ടെന്നും, ജൂൺ 21-ന് ആചരിക്കുന്ന അന്താരാഷ്ട്ര യോഗദിനം ആരംഭിച്ചുകൊണ്ട് ഇന്ത്യയുടെ വേദപാരമ്പര്യം ലോകമാകെ പ്രചരിപ്പിച്ചുവെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ലോകമാകെ ലക്ഷക്കണക്കിന് ആളുകൾ ഇന്ന് അവരുടെ ദൈനംദിന ജീവിതത്തിൽ യോഗ, ധ്യാനം, ആത്മീയത എന്നിവയുടെ വഴി സ്വീകരിക്കുകയാണ്. ഈ വഴി തന്നെ അടുത്ത കാലങ്ങളിൽ ആഗോള സമാധാനത്തിനുള്ള മാർഗമായി മാറുമെന്ന് ശ്രീ ഷാ ഉറപ്പിച്ചുപറഞ്ഞു.

ദേശീയ പുരോഗതി

പൗരന്മാർക്കായി വിമാനയാത്ര എളുപ്പമാക്കുന്നതിൽ കേന്ദ്ര സർക്കാർ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണ്

സഹകാർ ഉദയ് ടീം

പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദിയുടെ നേതൃത്വം കീഴിൽ ഇന്ത്യ സർക്കാർ രാജ്യവാസികൾക്കായി വിമാന യാത്ര സുരക്ഷിതവും വരുമാനയോഗ്യവുമാക്കാൻ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണ്. ഈ ദർശനം തുടർന്നുകൊണ്ട്, ഹരിയാണയിലെ ഹിസാറിൽ മഹാരാജാ അഗ്രസേൻ വിമാനത്താവളത്തിന്റെ പുതിയ ടേർമിനൽ കെട്ടിടത്തിന് അദ്ദേഹം അടിസ്ഥാനം നിക്ഷേപിച്ചു. ഈ പദ്ധതി ₹410 കോടി രൂപയ്ക്ക് മുകളിൽ ചെലവാകും. ഹരിയാണയുടെ ഐഡൻറിറ്റിയായ ശക്തിയും കായിക മനോഭാവവും സഹോദര്യബോധവും ഉദ്ധരിച്ച് ശ്രീ മോദി ചപ്പാൽ ധരിക്കുന്നവരും വിമാനത്തിൽ പറക്കും എന്ന് നടത്തിയ വാഗ്ദാനം വിണ്ടും സ്ഥിരീകരിച്ചു. രാജ്യത്താകമാനം ഈ സ്വപ്നം

- പ്രധാനമന്ത്രി ഹിസാറിലെ മഹാരാജാ അഗ്രസേൻ വിമാനത്താവളത്തിന്റെ പുതിയ ടേർമിനൽ കെട്ടിടത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം സ്ഥാപിച്ചു. ഇത് ₹410 കോടി ചെലവിൽ നിർമ്മിക്കപ്പെടും.
- 2014 വരെ രാജ്യത്ത് 74 വിമാനത്താവളങ്ങൾ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ, ഇപ്പോൾ അത് 150 കടന്നിരിക്കുന്നു.
- ഉധാൻ പദ്ധതി വഴി ഇന്ത്യയിൽ ഏകദേശം 90 വിമാനത്താവളങ്ങൾ ബന്ധിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു

യാഥാർത്ഥ്യമാകുകയാണെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഗുരു ജംബേശ്വർ, മഹാരാജാ അഗ്രസേൻ, പവിത്ര അഗ്രോഹ ധാമിന് ആദരം അർപ്പിച്ച ശ്രീ മോദി വികസിത ഹരിയാണയും വികസിത ഭാരതവും ലക്ഷ്യമാക്കിയുള്ള തന്റെ പ്രതിബദ്ധത വീണ്ടും ഉറപ്പിച്ചു. കൂടാതെ കായികം, കൃഷി മേഖലകളിൽ ഹരിയാണയുടെ ആഗോള സ്ഥാനം പ്രശംസിക്കുകയും ചെയ്തു.

രാഷ്ട്രത്തിന്റെ
600-ത്തിലധികം റൂട്ടുകളിൽ
പരമാർത്ഥ എളുപ്പത്തിൽ
എയർ യാത്രാ സൗകര്യം
ലഭ്യമാക്കി

ശ്രീ മോദി കഴിഞ്ഞ 10 വർഷത്തിനിടയിൽ ലക്ഷക്കണക്കിന് ഭാരതക്കാർ ആദ്യമായി വിമാനയാത്ര അനുഭവിച്ചതായി ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ഈ കാലയളവിൽ, മുൻപ് ശരിയായ റെയിൽവേ സ്റ്റേഷനുകൾ ഇല്ലാത്ത പ്രദേശങ്ങളിൽ പുതിയ വിമാനത്താവളങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരം 70 വർഷം വരെ ഇന്ത്യയിൽ 74 വിമാനത്താവളങ്ങൾ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ, എന്നാൽ ഇപ്പോൾ ആ എണ്ണം 150-ൽ കൂടുതൽ ഉയർന്നിരിക്കുകയാണെന്ന് അദ്ദേഹം അറിയിച്ചു. UDAN പദ്ധതിയുടെ കീഴിൽ ഏകദേശം 90 വിമാനത്താവളങ്ങൾ കൂടി ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. ഫലമായി, രാജ്യവാസികൾക്ക് 600-ത്തിലധികം

മാർഗങ്ങളിൽ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയുള്ള വിമാനയാത്ര ലഭ്യമാകുകയും, വർഷാന്ത്യം വിമാന യാത്രികരുടെ എണ്ണം റെക്കോർഡുകൾ തകർക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. വിവിധ എയർലൈൻ കമ്പനികൾ 2000 പുതിയ വിമാനങ്ങൾ ഓർഡർ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നും, ഇതുവഴി പൈലറ്റുകൾ, എയർ ഹോസ്റ്റസുകൾ, മറ്റ് സേവന മേഖലകളിൽ ആയിരക്കണക്കിന് തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുമെന്നും അദ്ദേഹം

പറഞ്ഞു. കൂടാതെ, വിമാന പരിപാലന മേഖലയിലും ഗണനീയമായ തൊഴിൽ അവസരങ്ങൾ ഉണ്ടാകുമെന്ന് കൂടി അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കി.

അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: "ഹിസാർ വിമാനത്താവളം ഹരിയാണയുടെ യുവജനങ്ങളുടെ ആഗ്രഹങ്ങളെ ഉയർത്തുകയും അവർക്കു പുതിയ അവസരങ്ങളും സ്വപ്നങ്ങളും നൽകുകയും ചെയ്യും."

***

ദരിദ്രർക്കായുള്ള ക്ഷേമവും സാമൂഹ്യ നീതിയും പ്രധാനം

പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ മോദി വികസിത ഭാരതം നിർമ്മിക്കുന്നതിൽ ബാബാസാഹിബ് അംബേദ്കറുടെ ആശയങ്ങളോടുള്ള നിശ്ചയം പുതുക്കിക്കൊള്ളാൻ ജനങ്ങളോട് അഭ്യർത്ഥിച്ചു. "ദരിദ്രരുടെ ക്ഷേമവും സാമൂഹ്യ നീതിയും ഉറപ്പാക്കുന്നതിനൊപ്പം ബന്ധപ്പെട്ടതല്ലാത്തവയും നമ്മുടെ സർക്കാർ ഊന്നിപ്പറിക്കുന്നു" എന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരം 70 വർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞിട്ടും ഗ്രാമീണ വീട്ടിലും പൈപ്പുള്ള വെള്ളം ലഭിക്കുന്നത് 16% മാത്രമാണെന്നും ഇത് ഷെഡ്യൂൾഡ് കാസ്റ്റ്, ഷെഡ്യൂൾഡ് ട്രൈബ്സ്, പിന്നാക്ക വർഗ്ഗങ്ങളെ ബാധിക്കുന്ന തകർച്ചയാണെന്നും അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. കഴിഞ്ഞ കുറേ വർഷങ്ങളായി, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സർക്കാർ 12 കോടിക്ക് മുകളിൽ ഗ്രാമീണ വീടുകളിലേക്ക് പൈപ്പുള്ള വെള്ള കണക്ഷനുകൾ നൽകി, വ്യാപ്തി 80% വരെയാക്കി. പിൻവാങ്ങിപ്പോകുന്നവർക്ക് ബഹുമാനത്തോടെയുള്ള ജീവിതം ഉറപ്പാക്കാൻ 11 കോടിക്ക് മുകളിൽ ശുചാലയങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചതും സർക്കാർ പറഞ്ഞു. ജൻ ധൻ അക്കൗണ്ടുകൾ പ്രധാനമായും എസ്.സി, എസ്.ടി, ഒബിസി വിഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നുള്ളവർക്കാണെന്നും പ്രധാനമന്ത്രി കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

സഹകരണ വകുപ്പ് സഹമന്ത്രി ശ്രീ കൃഷ്ണപാൽ ഗുർജർ അവലോകന യോഗം ചേർന്നു സഹകരണ സമിതികൾ ഓൺലൈൻ ഓഡിറ്റ് ചെയ്യപ്പെടും

സഹകാർ ഉദയ് ടീം

സഹകരണ സംഘങ്ങളെ സുതാര്യവും കാര്യക്ഷമവും സാങ്കേതികമായി നിപുണമാക്കുന്നതിനായി ഡിജിറ്റലൈസേഷനിൽ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ ചെലുത്തുകയാണ്. ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഡിജിറ്റൽ ആയി ശക്തിപ്പെടുത്തപ്പെടുകയാണ് മാത്രമല്ല, അവരുടെ ഓഡിറ്റിംഗ് പ്രക്രിയകൾ ഉടൻ ഓൺലൈൻ വഴി നടത്തപ്പെടുന്നതായി ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനായി ശ്രമങ്ങളും തുടരുകയാണ്. ഹരിയാനയിൽ സഹകരണ മേഖലയിലെ ഡിജിറ്റലൈസേഷനും വ്യാപനവും വിലയിരുത്തുന്നതിനായി കേന്ദ്ര സഹമന്ത്രി ശ്രീ കൃഷ്ണപാൽ ഗുർജർ ചണ്ഡീഗഢിൽ അവലോകനയോഗം അധ്യക്ഷനായി. യോഗത്തിൽ ഈ വിഷയങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യപ്പെട്ടു. കൂടാതെ, സഹകരണ സംഘം നേരിടുന്ന വെല്ലുവിളികൾ പരിഹരിക്കാൻ സഹായകമാകുന്ന 'മെരി സമിതി മേര പടൽ' എന്ന പോർട്ടലും അദ്ദേഹം ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു.

അവലോകന യോഗത്തിൽ സംസാരിക്കുമ്പോൾ, സംസ്ഥാനത്തെ പ്രാഥമിക കാർഷിക ക്രെഡിറ്റ് സഹകരണ സംഘങ്ങൾ (പാക്സ്) നേരിടുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ തിരിച്ചറിയണം എന്നും, അവയെ മാതൃകാ സ്ഥാപനങ്ങളായി മാറ്റുന്നതിനുള്ള ഉറച്ച പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കണം എന്നും ശ്രീ കൃഷ്ണപാൽ ഗുർജർ വ്യക്തമാക്കി. കൂടാതെ, അവരുടെ വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയും അദ്ദേഹം ഉന്നയിച്ചു. സംസ്ഥാന സഹകരണ ബാങ്കുകളെ ആധുനികമാക്കുന്നതിനുള്ള ആവശ്യകതയും അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

■ സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ പ്രതിസന്ധികൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനായി 'മെരി സമിതി മേര പടൽ' പോർട്ടൽ ആരംഭിച്ചു.

ബാങ്കുകൾ സാങ്കേതികമായി മെച്ചപ്പെടുത്തണമെന്നും, കർഷകർക്ക് 85% വരെ വായ്പാ ഗ്യാരണ്ടി ആനുകൂല്യം ലഭ്യമാക്കണമെന്നും അദ്ദേഹം ആവശ്യപ്പെട്ടു. ഹരിയാന സഹകരണ വകുപ്പ് മന്ത്രി ശ്രീ അർവിന്ദ് ശർമയും അവലോകന യോഗത്തിൽ പങ്കെടുത്തു. സംസ്ഥാന സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിട്ടിരിക്കുന്ന 2,500 പുതിയ പാക്സ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനെ മുൻഗണനയായി കാണണമെന്ന് അദ്ദേഹം ഉദ്യോഗസ്ഥരോട് നിർദ്ദേശിച്ചു.

ചണ്ഡീഗഢിലുള്ള സഹകരണ മാനേജ്മെന്റ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിൽ (RCMI) "ഒരു വികസിത ഭാരതത്തെ നിർമ്മിക്കൽ: സഹകരണങ്ങളിലൂടെ ഗ്രാമീണ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെ മാറ്റം കൊണ്ടുവരികയും കർഷകരെ ശാക്തീകരിക്കുകയും വികസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക" എന്ന വിഷയത്തിൽ നടന്ന രണ്ട് ദിവസത്തെ ദേശീയ സമ്മേളനത്തിൽ, ശ്രീ കൃഷ്ണപാൽ ഗുർജർ 'മെരി സമിതി മേര പടൽ' പോർട്ടൽ ആരംഭിച്ചു. സമ്മേളനം ഉദ്ഘാടനം ചെയ്യുന്നതിനിടെ അദ്ദേഹം ഓർമ്മിപ്പിച്ചത്, പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ഗ്രാമീണ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെ പുതുക്കിയെടുക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ ശക്തമായി പുരോഗമിക്കുകയാണ് എന്നതായിരുന്നു. സഹകരണ

സംഘങ്ങളെ ഏകീകരിക്കുകയും ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നതിന് യൂണിഫൈഡ് ബെലോസ് (സ്ഥിരീകരിച്ച ചട്ടങ്ങൾ) തയ്യാറാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. കൂടാതെ, പ്രാഥമിക കാർഷിക ക്രെഡിറ്റ് സഹസംഘങ്ങളുടെ (പാക്സ്) കമ്പ്യൂട്ടറൈസേഷൻ വഴി അവരുടെ പ്രവർത്തനക്ഷമത മെച്ചപ്പെടുത്താനും ശ്രമങ്ങളുണ്ട്. പാക്സുകൾക്ക് പലതരം സേവനങ്ങൾ (മൊത്തത്തിൽ 25 സേവനങ്ങൾ) നൽകാനുള്ള അംഗീകാരം ലഭിച്ചിരിക്കുന്നു, ഇതിലൂടെ അവയെ ബഹുകാര്യക്ഷമമാക്കുകയും അവരുടെ അംഗങ്ങൾക്ക് കൂടുതൽ സ്വയംതൊഴിൽ അവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇതിലൂടെ സമൂഹത്തിനും രാജ്യത്തിനും സമഗ്രമായി പ്രയോജനം ഉണ്ടാകുമെന്നു അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

ശ്രീ കൃഷ്ണപാൽ ഗുർജർ അടുത്ത അഞ്ച് വർഷത്തിനുള്ളിൽ പഞ്ചാബിൽ 9,000 പുതിയ സഹകരണസംഘങ്ങൾ, ഹരിയാനയിൽ 2,500 പുതിയ സഹകരണസംഘങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുമെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചു. ഇത് സഹകരണ മേഖലയെ കൂടുതൽ ശക്തിപ്പെടുത്തും. സമ്മേളനത്തിന്റെ പ്രധാന ലക്ഷ്യം ഗ്രാമീണ സമൂഹങ്ങളെ ശാക്തീകരിക്കുക, കർഷകരുടെ ജീവിതോപാധികൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുക, സഹകരണങ്ങളിലൂടെ സുസ്ഥിര വികസനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക എന്നതാണ്. ♦♦♦

മുഗസംരക്ഷണം ഗ്രാമീണ സമൃദ്ധിയുടെ മുഖ്യധാരയാകുന്നു: ഡോ. ഭൂതാനി

■ സഹകരണ അവലോകന യോഗം രാജ്യത്തെ സഹകരണ മേഖല ശക്തിപ്പെടുത്താനും ആധുനികമാക്കാനും വേണ്ടിയുള്ള ഉദ്യോഗങ്ങളും തന്ത്രങ്ങളും ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിന് കേന്ദ്രീകരിച്ചു.

സഹകാർ ഉദ്യോഗം

പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദിയുടെ "സഹകരണത്തിലൂടെ സമൃദ്ധി" എന്ന ദർശനത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി, സഹകരണ മന്ത്രാലയം സഹകരണ മേഖലയിലേക്ക് പുതുതായും ശ്രദ്ധയും നൽകുന്നതിൽ തുടർച്ചയായി പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കേന്ദ്ര ആഭ്യന്തര മന്ത്രി കൂടിയായ സഹകരണ മന്ത്രി ശ്രീ അമിത് ഷായുടെ നേതൃത്വത്തിൽ, രാജ്യത്തെ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ ശക്തിപ്പെടുത്താനും ആധുനികമാക്കാനും മന്ത്രാലയം ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

ഈ ശ്രമത്തിന്റെ ഭാഗമായി, 2025 ഏപ്രിൽ 10 മുതൽ 11 വരെ ഷില്ലോംഗ്, മെഘാലയയിൽ രണ്ട് ദിവസത്തെ ദേശീയ അവലോകന യോഗം സംഘടിപ്പിച്ചു. യോഗത്തിന് അധ്യക്ഷത വഹിച്ചത് കേന്ദ്ര സഹകരണ സെക്രട്ടറി ഡോ. ആശിഷ് കുമാർ ഭൂട്ടാനിയായിരുന്നു. ഇതുവരെ കൈവരിച്ച നേട്ടങ്ങൾ വിലയിരുത്തുന്നതിനും സഹകരണ മേഖലയുടെ വളർച്ചയ്ക്കും പുരോഗതിക്കും വേണ്ടിയുള്ള ഭാവി ലക്ഷ്യങ്ങൾ രൂപീകരിക്കുന്നതിനും യോഗം കേന്ദ്രീകരിച്ചു.

യോഗത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം സമ്മേളനത്തിൽ സംസാരിക്കുമ്പോൾ ഡോ. ഭൂട്ടാനി, രാജ്യത്തെ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലേക്ക് സഹകരണമേഖല നൽകുന്ന സംഭാവന കൃത്യമായി അളക്കുന്നതിനായി എല്ലാ സഹകരണസംഘങ്ങളുടെയും സ്ഥിര അക്കൗണ്ട് നമ്പർ (PAN) വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിന്റെ പ്രധാന്യത്തിൽ അർത്ഥവത്തായും സഹകരണമേഖലയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നടക്കുന്ന സമ്പദ്വ്യവസ്ഥാ വളർച്ചയ്ക്ക് പിന്തുണ നൽകുന്നതിൽ സഹകരണ മന്ത്രാലയം പൂർണ്ണമായും പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണെന്ന് അദ്ദേഹം

പറഞ്ഞു. സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ സഹകരണവും ഈ ലക്ഷ്യത്തിലെ പ്രധാന ഘടകമാണെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഈ നടപടി ധർമ്മികത ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനും ഫലപ്രദമായ വിശ്വേകരണം നടത്തുന്നതിനും നയനിർണ്ണയം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുമുള്ള ആധാരമായി പ്രവർത്തിക്കുമെന്ന് അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

ഗ്രാമീണ സമൃദ്ധിക്ക് പ്രചോദനമാകുന്ന പ്രധാന മേഖലയായി മുഗസംരക്ഷണത്തെ സംബന്ധിച്ച് ഡോ. ഭൂട്ടാനി ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. പരമ്പരാഗത കൃഷിത്തൊഴിലിനേക്കാളും കൂടുതലായ സാമ്പത്തിക സാധ്യതകൾ ഇന്ന് മുഗസംരക്ഷണ മേഖലയ്ക്കുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. പാൽ ഉത്പാദന മേഖലയെ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി, ഗ്രാമീണ സ്ത്രീശക്തികരണത്തിനും കൂട്ടികളുടെ പോഷണത്തിനുമായി ഗവൺമെന്റ് വൈറ്റ് റവല്യൂഷൻ 2.0 എന്ന പുതിയ പദ്ധതി ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അസ്സാം, ജാർഖണ്ഡ്, ഉത്തർപ്രദേശ് എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പാൽ ഉത്പാദന സംവിധാനം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി നാഷണൽ ഡെയറി ഡെവലപ്മെന്റ് ബോർഡും അമുലും ഉൾപ്പെടെയുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളുമായി തന്ത്രപരമായ പങ്കാളിത്തങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ട്രിബ്യൂൺ സഹകരി യൂണിവേഴ്സിറ്റിയുടെ സ്ഥാപനം സംബന്ധിച്ച് സംസാരിക്കുമ്പോൾ, ഡോ. ഭൂട്ടാനി ഇതിനെ ചരിത്രപരമായ ഒരു നേട്ടമായി വിശേഷിപ്പിച്ചു. എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളിലുമുള്ള സഹകരണ വിദ്യാഭ്യാസം ഏകീകരിക്കുന്നതിലും നിലവിലുള്ള 250-ത്തിലധികം സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ ഉയർത്തുന്നതിനും ഈ സർവകലാശാല നിർണായക പങ്ക് വഹിക്കും.

രാജ്യത്തിന്റെ സമഗ്രതയിൽ സഹകരണ മേഖലയെ കൂടുതൽ ശക്തിപ്പെടുത്താനും ആധുനികമാക്കാനും ലക്ഷ്യമിടുന്നു

വിവിധ പദ്ധതികളും തന്ത്രങ്ങളുമാണ് അവലോകനയോഗത്തിൽ ചർച്ചയായത്. സംസ്ഥാനങ്ങളുടെയും കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളുടെയും പ്രതിനിധികൾ, സഹകരണ യൂണിയനുകളിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥർ, ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികൾ, നയനിർണ്ണയക്കാർ എന്നിവരുൾപ്പെട്ട പ്രധാന പങ്കാളികൾ ഈ യോഗത്തിൽ പങ്കെടുത്തു.

രണ്ട് ദിവസത്തെ സമ്മേളനങ്ങൾ പ്രധാനമായി സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്ക് ബാങ്കിംഗ് സേവനങ്ങൾ വിപുലീകരിക്കാനും മൈക്രോ എടിഎമ്മുകളുടെ ഉപയോഗത്തിലൂടെ ഡോർസ്റ്റെപ്പ് ബാങ്കിംഗ് ഉറപ്പാക്കാനും ദിശാബോധം നൽകി. മറ്റു പ്രധാന ശ്രദ്ധാകേന്ദ്രങ്ങൾ ആയി, മൾട്ടി പർപ്പസ് അഗ്രിക്കൾച്ചറൽ കോഓപ്പറേറ്റീവ് സൊസൈറ്റികൾ (MPAX), PACS, പാൽ ഉത്പാദന സഹകരണങ്ങൾ, മത്സ്യ സഹകരണങ്ങൾ, ധാന്യ സംഭരണ പദ്ധതി, കൃഷി കൂടാതെ ഗ്രാമീണ വികസന ബാങ്കുകൾ എന്നിവയുടെ സമയബന്ധിത ഡിജിറ്റലൈസേഷനെയും ചേർത്തു.

പരിപാടിയുടെ ഭാഗമായി, 2025 അന്താരാഷ്ട്ര സഹകരണ വർഷത്തെ ആസ്പദമാക്കി സഹകരണ മേഖലയിലെ പ്രധാന തന്ത്രപ്രധാന പ്രധാനാധ്യക്ഷകളെ കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്യുന്ന പ്രത്യേക വർക്ക്ഷോപ്പും സംഘടിപ്പിച്ചു. വർക്ക്ഷോപ്പിന്റെ ഭാഗമായി മഹാരാഷ്ട്ര, ഗുജറാത്ത്, ഉത്തരാഖണ്ഡ് എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള പ്രതിനിധികൾ സഹകരണ വികസനത്തിൽ അവരുടെ മികച്ച രീതികളും നവീനമായ സമീപനങ്ങളും പങ്കുവെച്ചു. ഇതു മറ്റു സംസ്ഥാനങ്ങളിലും ആവർത്തിക്കാവുന്ന മാതൃകകളും വിലയേറിയ സൂചനകളും സമ്മാനിച്ചു.

♦ ♦ ♦

അതിഥി കോളം

സജീവ കുമ്മാര നായക്

കാലാവസ്ഥാ മാറ്റത്തിന്റെ പ്രതിസന്ധികൾ നേരിടാൻ സഹകരണങ്ങൾ

കാലാവസ്ഥാ മാറ്റം കൊണ്ടുവരുന്ന പ്രതിസന്ധികൾ നേരിടാൻ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ തയ്യാറാണ്. ആഗോളതലത്തിൽ അവബോധം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്ന പ്രചാരണങ്ങൾ നടന്നു കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്, ജി-20 രാജ്യങ്ങൾ അതിൽ പ്രധാന പങ്ക് വഹിക്കുന്നു. 2030-ലേക്ക് ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള സ്ഥിരതയുള്ള വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ (SDGs) കൈവരിക്കാനും 2050-ൽ നെറ്റ് സീറോ കാർബൺ ഉത്ഗതം നേടാനുമുള്ള ശ്രമങ്ങൾക്ക് രാജ്യത്തെ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ പൂർണ്ണമായും സജ്ജമാണ്. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ കാലാവസ്ഥാ മാറ്റത്തിനായുള്ള സഹകരണങ്ങൾ (സി.സി.എ) എന്നത് ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട സംരംഭമായി രൂപം കൊണ്ടിട്ടുണ്ട്. ജി-20 ഉച്ചകോടിയിൽ കാലാവസ്ഥാ മാറ്റത്തിന്റെ ഭീഷണി സംബന്ധിച്ച് വിവിധ രാജ്യങ്ങൾ ഗൗരവമായി ആശങ്ക പ്രകടിപ്പിച്ചു. ലോകമെമ്പാടുമുള്ള സഹകരണ സമൂഹങ്ങൾ ഈ പ്രശ്നത്തിൽ സജീവമായി ഇടപെടുകയാണ്.

ഇന്ത്യയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ നടന്ന ഇന്റർനാഷണൽ കോഓപ്പറേറ്റീവ് അഡൈയൻസ് (ICA) സമ്മേളനത്തിൽ 150-ലധികം രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള പ്രതിനിധികൾ പങ്കെടുത്തു. അതുപോലെ തന്നെ, ജി-20 അംഗ രാജ്യങ്ങൾ ആഗോള ജനസംഖ്യയുടെ ഏകദേശം രണ്ട് മൂന്നിലാണ് പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു. ഇവ ആഗോള സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിൽ 80% ലാഭവിഹിതം നൽകുകയും ആഗോള വ്യാപാരത്തിന്റെ 75% പ്രതിനിധീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ലോകത്തെ മുൻനിർ 300 സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വർഷംതോറും 2,146 ബില്യൺ യുഎസ് ഡോളർ കവിയുന്ന വരുമാനം ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നു. ആഗോളതലത്തിൽ ഏകദേശം 3 കോടിയോളം സഹകരണങ്ങൾ നിലനിൽക്കുമ്പോൾ, ഇന്ത്യയിൽ മാത്രം 85 ലക്ഷം സഹകരണങ്ങൾ നിലവിലുണ്ട്.

പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി പരിസ്ഥിതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ലൈഫ് (LIFE - ലൈഫ്സ്റ്റൈൽ ഫോർ എൻവയറൺമെന്റ്) എന്ന പ്രമേയത്തിന് ആഹ്വാനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. സഹകരണങ്ങളും അവരുടെ അംഗങ്ങളും ലൈഫ് സംബന്ധമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സജീവമായി

പങ്കാളികളാകാം. ലോകജനസംഖ്യയുടെ വലിയൊരു ഭാഗം കൃഷിയെയും അനുബന്ധ മേഖലകളെയും ആശ്രയിച്ചാണ് ഉപജീവനം നടത്തുന്നത്. മിക്ക കർഷകരും സഹകരണ സമൂഹങ്ങളുടെ അംഗങ്ങളാണ്. ഉദാഹരണത്തിന്, 94% കർഷകരും ഏതെങ്കിലും സഹകരണസംഘത്തിലെ അംഗങ്ങളാണ്. കാലാവസ്ഥാ മാറ്റം കൃഷിയെയും ബന്ധപ്പെട്ട മേഖലകളെയും പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുന്നതിനാൽ, സഹകരണങ്ങളുടെ പങ്ക് ഇന്നത്തെ സാഹചര്യത്തിൽ ഏറെ പ്രസക്തമാണ്.

ഇന്റർനാഷണൽ കോഓപ്പറേറ്റീവ് അഡൈയൻസിന്റെ (ഐസിഎ) മുഖ്യകേന്ദ്രം ബെൽജിയം, (ബ്രസൽസിൽ ആണ്. ജി-20 രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള അനേകം സഹകരണസംഘങ്ങൾ ഐസിഎയുടെ ഭാഗമാണ്. ജി-20-ൽ ഐസിഎയുടെ പങ്കാളിത്തം കൂടുതൽ ശക്തമാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇന്ത്യയിൽ, ഇഫ്കോ, ജിസിഎഫ്ഐഫ് (അമൂൾ), കൃഷ്കോ പോലുള്ള പ്രധാന ആഗോള സഹകരണ സംഘടനകൾ കാലാവസ്ഥാ മാറ്റ സവാലുകൾ നേരിടുന്നതിൽ പ്രധാന പങ്ക് വഹിക്കാൻ കഴിയും. ജി-20 ഉച്ചകോടിയിലെ പ്രധാന വിഷയമായി "വസുദൈവ കുടുംബകം" (ഒരു ഭൂമി, ഒരു കുടുംബം, ഒരു ഭാവി) സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടു.

ഈ വർഷം, ജൂണിൽ നടന്ന പുതിയ ആഗോള സാമ്പത്തിക ഉടമ്പടിക്കായുള്ള പാരിസ് സന്ധി, ജൂലൈയിൽ നടന്ന ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുടെ ഉയർന്ന തല രാഷ്ട്രീയ ഫോറം, സെപ്റ്റംബറിൽ ഐക്യരാഷ്ട്രസഭ ജനറൽ അസംബ്ലിയുടെ കീഴിൽ നടന്ന സ്ഥിരതയുള്ള വികസന ലക്ഷ്യങ്ങളുടെ (SDGs) ഉച്ചകോടി, ഡിസംബറിൽ ദുബായിയിൽ നടക്കുന്ന അടുത്ത COP 20 ഉച്ചകോടി സ്ഥിരതയുള്ള വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ നേടുന്നതിന്റെ മേൽ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നു. ഈ പ്രക്രിയയിൽ സഹകരണ സംഘടനകൾ നിർണായക പങ്ക് വഹിക്കും.

സഹകരണത്തിന്റെ എഴ് പ്രധാന സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ സമൂഹം ഒരു അടിസ്ഥാന ഘടകമാണ്. അന്താരാഷ്ട്ര തലത്തിൽ, സഹകരണ ബാങ്കിംഗ് സേവനങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി വേഗത്തിലുള്ള തീരുമാനമെടുക്കൽ അത്യാവശ്യമാണ്, ഇതിലൂടെ

സഹകരണങ്ങൾ വേഗത്തിൽ കുറഞ്ഞ കാർബൺ ലോകത്തെ ലക്ഷ്യമിടാൻ കഴിയും. ജി-20 ഉച്ചകോടിയിൽ പ്രത്യേകമായി ജി-20 ഗ്രീൻ ഡെവലപ്മെന്റ് പാക്ട് ചർച്ച ചെയ്തു. ജി-20 രാജ്യങ്ങളിലെ കർഷക മന്ത്രിമാരുടെ യോഗത്തിൽ, 2030-ൽ സ്ഥിരതയുള്ള വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ (SDGs) കൈവരിക്കുന്നതിന് പ്രധാനമായ വെല്ലുവിളികൾ ഭക്ഷ്യ ഉത്പാദനം, ഭക്ഷ്യ സുരക്ഷ, സുസ്ഥിര കൃഷി, അന്താരാഷ്ട്ര വ്യാപാരം എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ് എന്ന് വെളിപ്പെട്ടു. ഭക്ഷ്യ സുരക്ഷ ഉറപ്പാക്കുന്നതിന്, ഗ്രീൻഹൗസ് ഗ്യാസ് പുറപ്പെടുവിക്കൽ, ജൈവവൈവിധ്യം നഷ്ടപ്പെടൽ, നിലംഫലപ്രാപ്തി കുറയൽ തുടങ്ങിയ കാലാവസ്ഥാ മാറ്റത്തെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർത്തേണ്ടതുണ്ട്.

ഇത് സംബന്ധിച്ച് ഇഫ്കോയുടെ നാനോ യൂറിയ വളരെ പ്രശംസനീയമായ സംഭാവന നൽകി. കാലാവസ്ഥാ മാറ്റത്തിന്റെ അപകടങ്ങളെ നേരിടാനുള്ള പ്രതിജ്ഞ കാണിച്ച ജി-20 രാജ്യങ്ങൾ, പരിസ്ഥിതിസന്തുലനം നിലനിർത്താനുള്ള ഫലപ്രദമായ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നത് കൂടുതൽ ഫലപ്രദമാകും. കൃഷി സഹകരണസംഘങ്ങളും അവരുടെ അംഗങ്ങളും ഈ ദിശയിൽ അവരുടെ ശ്രമങ്ങൾ വേഗത്തിലാക്കേണ്ടതാണ്. ആഫ്രിക്ക, ഐസ്‌ലാന്ഡ്, തീരദേശ രാജ്യങ്ങൾ പോലുള്ള കാലാവസ്ഥാ ബാധിത രാജ്യങ്ങളിലെ സർക്കാരുകളുമായും സഹകരണങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കാനുള്ള സാധ്യത ഉണ്ട്. ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുടെയും ജി-20 ഗ്രീൻ ഫിനാൻസിംഗെയും മാർഗ്ഗത്തിൽ സഹകരണ ബാങ്കിംഗ് സേവനങ്ങൾ ആരംഭിക്കാമെന്ന് കരുതപ്പെടുന്നു. ആഗോള സഹകരണ പ്രസ്ഥാനമായ ഇന്റർനാഷണൽ കോഓപ്പറേറ്റീവ് മൂവ്മെന്റ് (ICM) അടുത്ത വർഷങ്ങളിൽ ജി-20യുമായി സഹകരണം വികസിപ്പിച്ച് സംയുക്ത ലക്ഷ്യങ്ങൾ നേടേണ്ടതാണ്.

മുൻ മാനേജിങ് ഡയറക്ടർ, ദേശീയ സഹകരണ വികസന കോർപ്പറേഷൻ - NCDC

സഹകരണത്തിനുള്ള കേന്ദ്ര സംസ്ഥാന മന്ത്രി ശ്രീ കൃഷ്ണപാൽ ഗുർജർ, ചണ്ഡീഗഢിലെ റീജണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് കോഓപ്പറേറ്റീവ് മാനേജ്മെന്റിൽ നടന്ന രണ്ട് ദിവസം നീണ്ട ദേശീയ ഇവന്റിനീടെ സ്ഥാപിച്ച പ്രദർശന സ്റ്റാളുകൾ സന്ദർശിച്ചു. സഹകരണ രംഗത്ത് ശ്രദ്ധേയമായ സംഭാവനകൾ നൽകിയ വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും സ്വയംസഹായ സംഘങ്ങളുടെയും ഉത്പന്നങ്ങൾ ഈ സ്റ്റാളുകളിൽ പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നു.

ഉത്തർപ്രദേശിലെ ലഖിംപൂർ ജില്ലയിലെ മൈഗൽഗഞ്ച് പ്രദേശത്തുള്ള ഐഎഫ്എഫ്ഡിസി വിത്ത് പ്രോസസിംഗ് യൂണിറ്റിൽ സംഘടിപ്പിച്ച പരിപാടിയിൽ ഇഫ്കോ ചെയർമാൻ ശ്രീ ദിലീപ് സാങ്ഘാനി അഭിസംബോധന ചെയ്തു. ഈ സന്ദർഭത്തിൽ, ഇഫ്കോയുടെ ഡയറക്ടർ ബോർഡ് അംഗങ്ങളായ ശ്രീ പ്രഹ്ലാദ് സിംഗ്, ശ്രീ ജഗ്ദീപ് സിംഗ് നക്വായ്, ശ്രീ ഭാവേഷ് രാദിയ, ശ്രീ വിവേക് കോഹലെ എന്നിവരും ഇഫ്കോയുടെ സംസ്ഥാന മാർക്കറ്റിംഗ് മാനേജറായ ശ്രീ അഭിമന്യു റായും പങ്കെടുത്തു.

മധ്യപ്രദേശിലെ ഗാലിയറിൽ സഹകരണകരുമായി നടന്ന സഹകരണ സംവാദ പരിപാടിയിൽ മുതിർന്ന സഹകാരി ശ്രീ കോശൽ ശർമ്മ ഇഫ്കോ മാനേജിങ് ഡയറക്ടർ ഡോ. ഉദയ് ശങ്കർ അവസ്ഥിയെ സ്വാഗതം ചെയ്തു. ഇഫ്കോ മാർക്കറ്റിംഗ് ഡയറക്ടർ ശ്രീ യോഗേഷ് കുമാറും (വലത്തുഭാഗത്ത്) ഈ ചടങ്ങിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. പരിപാടിയിലൂടെ ഭാഗമായി ഡോ. അവസ്ഥി സഹകരണകരോട് സുസ്ഥിരവും ഫലപ്രദമായ കർഷണത്തിന് നാനോ യൂറിയയും നാനോ ഡി.എ.പി.യും ഉപയോഗിക്കാൻ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു.

വൈറ്റ് റിവല്യൂഷൻ 2.0-യുടെ പുരോഗതി അവലോകനം ചെയ്യാനും നിശ്ചിത ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൈവരിക്കുന്നതിന് തന്ത്രങ്ങൾ ചർച്ചചെയ്യുകയും അന്തിമമാക്കുകയും ചെയ്യാനുള്ള ഉത്തര പ്രദേശങ്ങളിലെ മേഖലാ വർക്ക്ഷോപ്പ് മധ്യസംരക്ഷണവും പാലുതപാലും വകുപ്പും ദേശീയ പാലു വികസന ബോർഡും (NDDB) സംയുക്തമായി സംഘടിപ്പിച്ചു. മധ്യസംരക്ഷണവും പാലുതപാലും വകുപ്പ് കേന്ദ്ര സെക്രട്ടറി അജ്ക ഉപാധ്യായ ആണ് വർക്ക്ഷോപ്പ് അധ്യക്ഷസ്ഥാനം വഹിച്ചത്.

ബിഹാറിന്റെ സഹകരണ മന്ത്രി ഡോ. പ്രേം കുമാർ, മംഗർ-ജയ്തി സെൻട്രൽ കോഓപ്പറേറ്റീവ് ബാങ്ക് ലിമിറ്റഡിന്റെ കീഴിൽ എം.പി.എ.സി.എസ്. (MPACS) ഉം എം.ഡി.സി.എസ്. (M-DCS) ഉം അംഗങ്ങൾക്ക് പുതിയ അക്കൗണ്ട് തുറക്കുന്നതിന് പ്രോത്സാഹനം നൽകുന്ന മഹാ കാമ്പയിനിൽ ബാങ്കിംഗ് കിറ്റ് വിതരണം ചെയ്തു. ഈ സംരംഭം സാമ്പത്തിക ഉൾക്കാഴ്ച ശക്തിപ്പെടുത്താനും സഹകരണ ബാങ്കിംഗ് സേവനങ്ങളുടെ ഗ്രാമീണതലത്തിലെ വ്യാപ്തി വർദ്ധിപ്പിക്കാനും രൂപകൽപ്പന ചെയ്തതാണ്.

സഹകരണ മന്ത്രാലയ സെക്രട്ടറി ഡോ. ആശിഷ് കുമാർ ഭൂതാനിയുടെ സാന്നിധ്യത്തിൽ, സഹകരണ മന്ത്രാലയവും സിഗ്രി ഇൻസ്റ്റാമാർട്ടും സഹകരണ പാലും മറ്റ് ഉൽപ്പന്നങ്ങളും സിഗ്രി പ്ലാറ്റ്ഫോമിൽ വിൽക്കുന്നതിനായി ഒരു ഓർമ്മപ്പെടുത്തൽ ധാരണാപത്രം (MoU) ഒപ്പുവെച്ചു. സിഗ്രി ഇൻസ്റ്റാമാർട്ട് സി.ഇ.ഒ. ശ്രീ അമിതേഷ് ത്വയ്യും സഹകരണ മന്ത്രാലയത്തിന്റെ സംയുക്ത സെക്രട്ടറി ശ്രീ ഡി.കെ. വർമ്മയും ഈ ധാരണാപത്രത്തിൽ ഒപ്പുവെച്ചു.

ഒരു വികസിത ഇന്ത്യയെ നാലു പ്രധാന തൂണുകളിലാണ് നാം നിർമിക്കേണ്ടത് - പാവങ്ങൾ, കർഷകർ, യുവാക്കൾ, സ്ത്രീശക്തി. ഇന്ന്, അടിസ്ഥാനസൗകര്യങ്ങൾ ഭൂതഗതിയിൽ ആധുനികീകരിക്കപ്പെടുന്ന മുൻനിര രാജ്യങ്ങളിൽ ഇന്ത്യയും ഉൾപ്പെടുന്നു. എൻ.ടി.ആർ ഗാരു ഒരു സമൃദ്ധിയും വികസിതവുമായ ആന്ധ്രാപ്രദേശ് എന്ന സ്വപ്നം കണ്ടിരുന്നു. ആഭാവത്തിനെയും ആന്ധ്രാപ്രദേശിനെയും വികസിത ഇന്ത്യയുടെ വളർച്ചാ എഞ്ചിനായി മാറ്റുന്നത് നമ്മുടെ സംയുക്ത ബാധ്യതയാണ്. എൻ.ടി.ആർ ഗാരുവിന്റെ സ്വപ്നം സാക്ഷാത്കരിക്കാനായി നാം ഒരുമിച്ചുനിന്ന് പ്രവർത്തിക്കണം.

ശ്രീ നരേന്ദ്ര മോദി, പ്രധാനമന്ത്രി

पूर्णतः सहकारी स्वामित्व
Wholly owned by Cooperatives

ഒരു കരുത്താർന്ന ജോഡി

നാനോ
യൂറിയ
പ്ലസ്

സാഗരിക

നാനോ
ഡിഎപി

पूर्णतः सहकारी स्वामित्व
Wholly owned by Cooperatives

ഇന്ത്യൻ ഫാർമേഴ്സ് ഫെർട്ടിലൈസർ കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ലിമിറ്റഡ്
ഇഫ്കോ സദസ്, സി-1, ഡിസ്റ്റ്രിക്റ്റ് സെന്റർ, സാങ്കേത് പ്ലേസ്, ന്യൂഡൽഹി,
ഡൽഹി, ഇന്ത്യ - 110017.

ഫോൺ നമ്പർ. - 91-11-265100, 91-11-42592626, വെബ്സൈറ്റ് : www.iffco.coop

ഇഫ്കോ നാനോ
വളങ്ങളെക്കുറിച്ച്
കുടുതലറിയാൻ
ദയവായി സ്കാൻ
ചെയ്യുക.

Postal Registration No.: DL(S)-18/3560/2023-25

Published on 26-04-2023

Applied for RNI Registration/Exempted for Six Months vide ADG Posts Letter No.22-1/2023-P0, dt.21-04-2023